

HEBREOS

Ebreonaan athee ēsap phā deepäitarr

Khaíu phājī maimua chijā khūun atheeta phājī. Mæg carta gaai jaauba sim khaíuta phājī. Mæg librojā īchab Jesucristo iek ükha narr khūun atheeta phājim, mamu sii parhoobam khūun athee khaba, judionaan atheeta phājim. Judionaan meu ebreo aajem; khar maguata chi õorjā ebreonaan gaaai thūurjem īsjā agtha.

Judionaan Cristo iek ükha durrarr khūunan chadcha ükhaba narr khūun garmua ajapta dau aug waaujeejim aajem. Mag durrarr aawaita ãaur khūnanau Cristo iek isegwi deeu warr amach wēnūrrarrjö aju ēkhaajeejim anaabá, warrgar amach jöoinau nemchaain khēchnaa jēeujerrjöta Ēwandalamag jēwaag; ajapcharan Moiseeu ley phā pūatarr gaai jaaub simjöma. Magta amau Cristo iek amachdēu ükhatarra deeu isegjöjöo aadëp naajim.

Judionaan pōm amach jöoin i warr amachdēu uarkhaajerr ya p̄awwi naajim aajem; mamu mag amach jöoin i p̄awwi narrta agtha sii Cristo atheepai khaba naajim anaabá. Pogan ya chi ükha durrarr khūun dūi khapeerkha naajieb mamu, mag amach khapeen dau aug wau nūm oowi maach peerduajem iekta warre isegpūim ig naajim anūm. Maguata mæg libro phājim aajem, ag gaai am khīr onee jaaubaawai amachdēu ükhatarra iekta isegwi parhooba am ugua (2:11).

Khan jawaag ajī. Męg libro phättarran, judion-aanau amachdëu ükha narr iekta warag ajapcha ükhamkhíir ajim. Maguata amag chi ēsap deepäi chirarr jöoiraujā seis veces amag jaaujim, jāga aajē Cristo iek dichdëu ükhatarrta warag ükhabanaa ewag maawai. Īchab jöoirau dawaa oopi simaun Cristota thumaam khueun khāaijā ürueucha sim anumäu (1:1-10:18).

Ya chi carta öpäiju athee paawai jöoirau am wawí sim, jāga wénurraju aai nü a khap amkhíir (10:19-13:21). Am jāg chikhamnaan jua mach-gau dau aphue wénurraajem ãwataagan, Cristo iek jaau nem ūrwi dichdëu ükhatarr gaaita ubu naaju aai nem a sim. Capítulo 11 gaai amach jöoinau ükhaajerrjöta amagjā ükhapi jaau sim.

Ēwandamau ich Chaai püibarmua maachig ich khaugpitarr

¹ Warr jöoingar Ēwandamau biek khapan ichdëucha ñor jür auwi makhuunagta ichdëu nem jaaum ig sim jaaujeejim aajem. Khar khāaipi au nemua, ich chognaan püi nemua, wa magbaju khai ichdëuchata amag jaaujeejim aajem, makhuunau jaau nem ūr nem gaaimua ñrau ich khapcha pamamkhíir. Mag, chadcha makhuunauta jürr maach jöoinag ich agjoo jaaujeejim aajem.

² Mamü īs ewag pawi Ēwandamau jürr ich Chaai püibarm gaaimuata maachig üu ich khaugpibarm. I gaaimuata īchab nem thuenemjā thumaa om-paawi ichigta Ēwandam chi Ayau makhuun nem thumaa ich däi jüapijim.

3 Ichdëuta īchab mag ich Aai däimua nem thumaa ompaatarrjā sīi ich iiu aawai ichdëuta wai dūnūm. Ichta ich Aai khūir thegnaa bëetarr aawai i gaaimuata īchab Ņwandam ajaugjā khaphū ajem. Ichta maach kōit udūraa ich thōopiwi, ichdëuta ich bagau maach khaibag thumaa chugpaawi, ügthar mawi, Ņwandam juachaar gar jupimajim, ichta ich mag maach thumaam khūn Pörkha sīerraag.

Ēwandam Iewaata angelnaan khāaijā ürpai sīerrūm

4 Mag gaaimua ich Ņwandam Iewaata īchab angelnaan ügthar thūnūm khāaijā ürpai sīsijim, am khāai irigpaita ich Jōoiraujā Iewaa ichēnaa warm khūnag sīi ich chognaan aajeewai.

5 Mag ichta thumaam khūn khāai ürpai sīewai Ņwandamau būrjā ich chognaanag chan ich Iewaag iekhatarrjō iwiir ābamugjā,

“Pu mū Iewaa aawai īs mua thumaam khūnag mag khap api chirūm” abajim. (*Sal. 2:7*)

Ni būrjā ich chog iwiir ābam igwiajā,
“Muuta i aaikha chitaju, maagwai ich jūrr mū chaaikhajujā” abajim. (*2 S. 7:14; 1 Cr. 17:13*)

6 Pari magju khāai, warag mag ich Chaai ābpai khitūm muig eegar pāaiwai warag angelnaan ich chogkha thūnūm khūnagta,

“Pāach thumaam khūnau irigta jēeubathū” ajim. (*Dt. 32:43*)

7 Ich mag warag Ņwandamau ich chognaan ich dāi thūnūm igmamua jaauwai,

Angelnaanan irua phūjō nem khaphí apinaa, sīi òt uu jējēerkhamjō ichdēu nem

jajaaukhampierr khodpepet apiejem
aajem. *(Sal. 104:4)*

8 Mamu ich Chaai igwia chan sii ich angelnaanagamjö iekhaba, warag ich paarmua,

“Ewandam, puchta nem thum thanam Pöröu” a
iekhajim chi Ayau ich Chaairag.

“Mug atag pawiajä puchta ich mag chi Pörkha chi-taju.

Puan nem agcha waunaa khajaphata waaujem.

9 Puan nem wajaphamta khosinaa nem khaigbam
oomapha aajem.

Maguata Ewandamau purugta ügtharjä chi
Pörkhapijim;

ajapcharan muchdëuma, muchdëuta purug chi
Pörkhapijim.

Muchdëuta īchab thumaam khuun khääijä pu
oneecha apijim” a iekhajim Ewandamau
ich Chaairag. *(Sal. 45:6-7)*

10 Maimua īchab ich Ewandam iek phä sim gaai
ābmua phämamua chi Iewaa igwia,

“Señor, puchdëuta chadcha wargarwe mug dur-
rjä ompaawi edaujäjä puchdëuta waujim”
ajim.

11 “Chi chugpaan chadcha pua mag nem om-
paatarr thum deeu chukhu aju, mamu
puch chan thoojä khaugba ich mag chitum
iekhau.

Tagam nemen thum sii khajapham khajüajö
jeeudubju.

12 Magbaawai ich jäg khajüa jöoi chi iiur däi theg
jüajemjö, pua mug durr jöoi isegpäiwi chi
iiurig paapüiju.

Pari pach chan büurjā khüir khüethuupaijā khaba,
püun ich mag chitum iekhau” a phäjim. (*Sal. 102:25-27*)

¹³ Mag ich Iewaata thumaam khüan khääi ürpai
sleawai sii ich chognaanagpai chan ni ãbamugjä
Êwandamau ich Iewaag iekhatarrjö,
“Much iek theeg chirumjö aag püta mu düi ãba mu
juachaar gar jupbá” abajim,
“pach oomapha aajem khüan thum mua pach jua
ee parkha dee nüm ora.” (*Sal. 110:1*)

¹⁴ Mamu angelnaan thum sii Êwandamau nem
jajaaukham ipierraa aagta thunaawai amag
chan irua mag iekhabajim. Jäkhüenan, sii ich
Êwandamau ich däi ich mag wënurraag maach
ich aar phë auju khüan juag oomkhüir päitarr
khüanau.

2

Cristo iek chan sii par jügupai ūrju khaba nüm

¹ Keena, mag ich chi Iewaata ürpai süerraawai i
iek chi jaau durrum khüanau maachig jaau nümta
wajapha ūrwi ükhaju aai nüm, eeu magba akhiin
sii par jügupai ūrwai ewag mawi warr ükhaba
naawai aajerrjö sii parhoob adukham.

² Warrgarwe Êwandamau sii ich angelnaanag ich
iek Moiseeg deepitarran chadcha nem jua theeg
süejim. Magua ag gaai nem waupi jaau nüm
ichaaur nem waaujerr khüan chan sii Êwandamau
ich mag par khüir okhooba, amach pekau paar ich
apierr am gaai deejeejim.

³ Mag ley sii angelnaan gaau deepäitarr ichaaur
nem waubarm paar am düi maagjerrta, jägwi

maach gaaijā irua mas deeba abarju, m̄g maach peerduajem iek ag khāai wajapcha sim jaau n̄mta sī ūrbamjō abarm paar. ¿M̄g maach peerduajem iek warrjā ich maach Pör Cristoouchata nacha jaaubajī? Magtarra ich däicha wēn̄rrawi ūrtarr kh̄unaujā amachdēu oowai chadcharam iek aawai jūrr maachig jaaawi maadēujā khaph̄ naabá.

⁴ Mam̄ magpajā khaba, mag maach peerduajem iekhan chadcharau a khap amkhīir, ich Ēwandamaucha mag ich iek jaau durrum kh̄unag òorjā dau daau monaaupi maajeejim. Mag n̄m dūi īchab īs ewag pawiajā ichdēupai ich Akhaar juu theeg gaaimua maachigjā nem khīir pogkhe waupiejem, magum gaaimua m̄g i iek jaau n̄mān chadcharau a khap apieg.

Magua m̄g maach peerduajem iek jaau n̄m ūurwai par jüḡupai ūrba ükhaju aai n̄m.

Jesuu maach ich eeugpeenkha awaag maachjō wounkhatar

⁵ īs ewag pawiajā, chaig m̄chdēu jaau chirrājō, Ēwandamau ich Chaai gaaimuata maachig ich khaugpi s̄iewai, sī ich chognaan ich dūi n̄m kh̄unagta iek theegnaa maach pörkhapiba ich Iewaagta maach Pörkhapi sim.

⁶ Magua Ēwandam iek phā sim gaai ābmua, “¿Khan ajaug n̄” ajim “maar m̄ig eegarm kh̄un pua jāgcha maar khīrag ee aag?”

¿Jāga n̄ pua jāgcha maar dau aug khaugaag?

⁷ Khūchpai m̄ig eegar wēn̄rr̄weran, chadcha pua angelnaan khāaijā maarta eegpai dee-jim.

Mamu mag nuu awia maachta nem thum thnum

khaija ürpai apijim.

⁸ Nem thnum

thum pua warre maar juu eeta phedeejim" a phajim, "maachdeuta thum khap nuisimkhiir." *(Sal. 8:4-6)*

Chadcha magta pha sieb mamu, mag ãaurpajaja khaba nem thum maach juu ee phedeetarr anumta, chadcha mag thumaa ichdeujaautarrjo nem thum maach juu eegar thnum

chan agtha ooba num.

⁹ Magarrau Jesuuwan chadau, muig eegar wounkha slethuurwai maachjo angelnaan khaija Êwandamau eegpai i deejieb mamu, ïs jurr ichdeuta nem thnum

thum chadcha wai dnum. Mamu Êwandamau mag maachjo angelnaan khaija eegpai apitarran, maach dau aug khaugwi maach peerdu aum khochgau maach koit dau aphuu amkhiir ajim. Mamu mag maach gaaimua meetarr jurr, ich Êwandamau ichta nem thum thnum

khaija ürpai apijim.

¹⁰ Nem thnum

thum Êwandamau ompaatarrau ich athee, ichdeu ig sierjo amkhiir. Mamu mag ürcha ichdeu ig sierran, ðor pom ich chaalinkha auwi ich aar phe awaag ajim. Magaag athee irua uduraa ich Iewaa Jesuuta dau aphuu apijim, mag aphuu abarm gaaimua uu am peerduajemkha ssiewai ichdeuta Êwandam aar ðor öberpiejem khamkhiir.

¹¹ Mag ich Jesús Êwandam Iewaa arrta, maachjo angelnaan khaija eegpai simuata Êwandam athee maach ajaug paapüiwi ich Aaita maach Aaikhapijim. Mag gaaimuata chadcha ich Êwandam Iewaa Jesuuja chigag chukhu maachig eeugpeen aajem.

12 Mag ichdëu maach ich eeugpeen ich däi aai
ãbam khueenkha wai sim igwi, ich Ëwandam iek phä
sim gaai mag sim:

“Tata, mua mäch eeugpeenag jaauju pü jäga chirü;
magnaa mächdëupa am däi pü thumeukharju” a
sim. *(Sal. 22:22)*

13 Íchab Isaías gaaijä ich ag iek igwi,

“Tata, püchdëu mürug õor phëdeetarr däi mu cha
chirum” a sim, “ajapcharan püch chaalinkha
thunum khueun düima.

Am gaaimua mäch phithur chirum aigjä, pua
mürug oobamjö chan abaju mua khaphü
chirum” a sim. *(Is. 8:17-18)*

14 Mag müig eegar chi chaalinkha thunum khueunjä
wounaanta mag i chaalinkha thunaawai ich Jesu
süäjä müig eegarm khueunjö wounkhata sñechëjim,
wounjö meeg; mag ich meebarmaa müig eegar
ichta chi durr khü awi õor dajëk wai sñerrta iek
theeg chukhu apääig; ajapcharan mepeerta ich
garmua pödpääigma.

15 Mag Ëwandam Iewaa khaba arrjö ich Jesús
maach köit meebarmuata, jäg sñi chikham
chogkha nüm khueunau amach patrón juu
ögkha durraajemjö, maach dajëgbawai okhooju
ögkhaajerr khueunjä üu peerdëtkha athaawai tag i
ögkhaba naisijim.

16 Mag i bëewaijä ich chan angelnaan peerdu
awaanta bëeba, maach müig eegarm khueun
peerdu awaanta bëejim; ajapcharan maach ïs mug
Ëwandam iek jöoi Abrán dënjo ükha nüm khueun
peerdu awaanma.

17 Pari mag maach peerduajemkhanaa ūchab ichta warrgarm phadnaan pöröu aajerrjö ūwandam däi maach kōit iekhaajem khaagan, ichiita ich Jesujā nem thumaam athee maach ich eeugpeenkha nūm khūnjo wounkhaju aai sīejim. Mag siewai phadnaanau õor khaibag paar nemchaain kheechjerrjö, jūrr ichta maach kōit uðuraa ich thðopibarmua maach khaibag thum chugpaa aujim.

18 Mag ichjā woun arr aawaita maachjö dau aug wauwi meperaujā irig nem khaibgam waupiju ūkhaajeejim. Mamū ichdēujā magum thum ãwattarr aawai, maachdēu mag nem khaibgam waujöjomjö aadéphum aigjā ūu irua maach dau aug khaugwi maach khaigpeerjem, ich dēnjö magum thum pödpüpüi amkhii.

3

Jesuuta Moisés khääi ürpai sim

1 Magua ermanonaan, pāar ar ūwandam dëipai wēnherrum khūn, ar maachta ich aar phē awaag ich chaalinkha autarr khūn, pāadē mu iek ūbat: Jesucristota chadcha ich ūwandamaucha ich iek jaaumkhii rauwi püitarrau. Icba ūchab ūsin warrrgar phadnaan pör aajerrjö maach kōit ūwandam düicha iekhaajem. Ūu i gaaimua maadēu chadcharam iekta ūkha nūm.

2 Ich jāg Moiseejā ūwandamau ichig jajaaukham thum israelnaan däi aajerrjö, Jesuujā ūwandamau mag ichig ich iek jaaupinaa ich iek ūkhaajem khūn kōit iekhaajem khapibaawaijā chadcha irua thumaa ichig jaautarrjö ajim.

3 Mamu agdaujö mag amachig nem jaautarr thum waujierrab mamu, ichí Jesuuta Moisés khääijä ürpai sim. ¿Jägwi mag chirú? Pārau khaphu num, äbmua di ëeuwai chi äutarr wounta chi di khääijä ürcha ig iyuu aajem. Ich jägta num īchab Jesujä Moisés däi: Moisés sii maachjöpai muig eegarm aawai iin sii Ŋwandam juau. Mamu magba Jesuun i nawe ich mag sїerraawai ichiita i khääi ürpai sim.

4 Pārau khaphu num, äbmua di ëubam aig chan büürjä di chukhum. Ich agjö sim īchab nem thum mag thunumjä; ich Ŋwandamauta nem thum wauba-jieb, maach wounaanjä thum, Moisepa.

5 Magua Moisejä sii ich Ŋwandam chog arr aawai ichig jajaaukhamjöta aajeejim i õor däi. Ajapcharan i phidagan, Ŋwandamau mag ich õorkha thunum khunn düi ajuuta jürr õrag jajaau aajeejim. Ma ajim i phidag.

6 Mamu Cristo Jesús chan magba, Jesuun ich Iewaa chaar ichdëu püitarrau. Magtarr aawai ichdëuta maach ich Aai õorkhaju khunn thum peerdu auwi ichdëuta khap sim, ichig jaautarrjö. Maata i phidag aawai i gaaimuata maach mug Ŋwandam dënkhun num. Majä chadcha mag i õorkha naawai parta i iek ükhaba num khaphunaa onee irua maach ich aar phë auju khñirjugta ogduba wénurrumun mamu.

Ŋwandamau ich õorkha num khunn khñir meeupiju

7 Magua oob thääar theeg amiet, eeu pääch düijä Ŋwandamau israelnaan däi arrjö adukham. Magju

khääi Êwandam iek phä sim gaai ich Êwandam Akharaucha jaau simjö,

“Ís päächdëu Êwandam iek jaau nüm ūurwai
8 oob israelnaanjö thääar theeg amiet.

Õor chukag ee phühr wënurraawai amau warag
Êwandam düita serereu nüü awi i meeukhapi
päijierram.

9 Cuarenta años mag õor chukag ee
wënurraajewai, päär jöoinau nem ooba
aajempa amach khaigpërm khõchgau irua
ich jua theeg oopiejerrjä, amau warag i
jüramjö aajeejim.

10 Maguata chadcha am düi meeukhawi, irua
magjim amag:

‘Päran sii parhooba päächdëu ampierr am khõchgau
okhoota wënurrum; mamü mag nüüm mua
nem jaau chirum chan waumapha nümgui’
a iekhajim.

11 Magta chadcha khüir machgau irua chi
ich ichaaur nüüm khüün chan ich aar
öbeerpibamgui a iekhajim ich Êwandamau.”
(Sal. 95:7-11)

12 Ermanonaan, maguata muan päragan,
“Êwandam ich iekhabarmjä chadcha nem wau
síerrum iek ükhaba nüüm gaaimuapai chan oob
thääar khaigba nürrjée amiet” a chirum, pääch mag
nüüm gaaimua warag Êwandamta isegam ugua.

13 Magju khääi Êwandam iek phä sim gaai jaau
simjö, üu agtha dich khapeendam wawiju aai
nuwe ed eepierr agdaujö pääch khapeen wawibat,
pääch pekau ee nem khaigbam wau nümuapai
pääch khügurwi warag thääar theeg am ugua.

14 Pari mag Cristo düita khapeerkhanaa ichdëu jaautarrjö chadcha maach däi üu apim khōsi nám khai, magan warrcha i iek ūurwai chadcharam awi ükha náisierrt a ich mag dich thõm aar ogduba ükha wënərraju, warrcha ükhataarrjö.

15 Pari magaagan, Êwandam iek gaai phā sim chaig jaau chirarrjö,

“Ís päächdëu Êwandam iek jaau nám ūurwai oob thãar theeg amiet;

oob ar israelnaanau warag Êwandam düita serereu náa awi i meeukhapipäitarrijö amiet”
a chirum. *(Sal. 95:7-8)*

16 ¿Pärau khapha ná, Êwandamau ich iek jaaupi sim ūr nám ába, chijā khuanauta warag mag i meeukhapijierrá? ¿Maach jöoin Egiptomua Moiseeu chawag phē arrtarr khuan amach thum khabají?

17 ¿Chijā khuan düita Êwandam cuarenta años mag meeukha sñejí? Ich ichaaur arr khuan düima, amach pekau wautarr gaaimua. Mag gaaimuata mag ñor chukag eepai phuar wënərramua thum khéchjierram anaabá, amach barju arr aarjā barba.

18 Maimua íchab ¿ich makhuunag khabají, amach khōchagpierr am khōchgau bürjä ich iek asekasba arr jürr ich Êwandamaucha, “Cha mā iekha chirum iekhau pää chan mächdëu pääch khür meeupiju a chirum durrijä mua dubpibamgui” a iekhataarr?

19 Ajapcharan mag pöd barba arran, amachig Êwandamau jaautarrjä ajappai ükhaba narr gaaimuata mag pöd barba khud järrpai khéchjierram anaabá.

4

¹ Keena, ū ewag pawiajā, ich Ÿwandamauchata jaautarr aawai, agtha i aar barju aai nám. Maguata maachjā khīr khaphu wënurraju aai nám, eeu amjō ñab khāijā mag irua maach khīr meeupiju a sim aar pód barba adukham.

² Amag jaautarrjö maachigjā maach peerdajem iek jaauwi nám. Mamu amaun mag amachig jaautarrjā sī par jügupai ürtarr aawai am athee chan büürjā serbiibajim aajem, ū chi ūkha narr khūn dūi warag khīrjug ñaba am dënjo i ipierraab aba arr aawai.

³ Maach chi ūkha nám khūnan, mag Ÿwandamau maach ich aar phē auwi ich dūi khīr meeupiju a sim aar barju.

Mamu i ichaaur nám khūn chan ichdēu am khīr meeupiju a jaautarr durrjā barbamgui ajim. *(Sal. 95:11)*

Mag amau i ichaaur abamuan, amjā dubkham, ya Ÿwandamau mag durr ompaawaiwe mag õor khīr meeupiju durrjā sī wai sīerr aawai.

⁴ Mag khīr meeu naisiewai jua ūiju igwi, ūchab ich Ÿwandam jua ūitarrjā jaauwi,

“Ÿwandamau nem thūnám thum seis días nám ee wau aaipapūiwi ag noram siete diam gaai ichjā jua ūijim” a sim, “ichdēu nem ig sīerr thum waubapääiwai.” *(Gn. 2:2)*

⁵ Mag israelnaan khud jārrpai khēchtarr khūn igwiajā, ich Ÿwandamaucha,

i ichaaur nám khūn chan ich sim aig ich dūi jua ūimkhīr dubpibaju ajim ūchab ich ag iek gaaipai. *(Sal. 95:11)*

6 Magta nacha i iek ūrtarr khuun amach jüg theeg gaaimua dubbajierram aajem. Mamu agtha ewagam khuun dubju waaur num, i ipierraar num khuun.

7 Mag i ipierraar num khuun dubju aai num igwi, Moisés meetarr khur nassi pawijā David khararrau Ÿwandam iek phaawai,

“Is paachdeu Ÿwandam iek jaau num ūurwai oob thaar theeg amiet” a phaajim. (*Sal. 95:7-8*)

Magua ichdeu jaau paatarrjö, ūsweta ükhaju aai num, agtha ükhaju aai nuwe.

8 Mamu mag irua iekhaju nawe, chi Moisés meetarr khur Josueu israelnaan Canaan durr wai duubwaijā warre ich Ÿwandamaau maach khiir meeupiju a sim aarchata wai doubtarr amuan, Ÿwandamaau ūs ewagam khuunagjā ich aar wetju ayaa amkhiir “Ūsweta ükhaju aai num agtha ükhaju aai nuwe” abakham.

9 Magua maadeu khaphu num, mag Ÿwandamaau maach khiir meeupiju a sim chan mug eegarpai khaba, ya mug atag ich aarcha maach phei athaawai ich jāg ichjā mug durr thum waupuiwi jua üitarrjö jua üi wenurrajuuta jaau sim.

10 Chi mam Ÿwandam sim aarta üu barbaimam wounan, chadcha tag phithurgjā auba, ich jāg mug durr ompaawi ich Ÿwandamjā jua üitarrjö, ich mag i jua üi chitaju.

11 Maguata maachin Ÿwandam iek jaau num maachdeu ūrtarrta warag ogduba ükha numua mag i düicha naaimajuuta ükhaju aai num, ni äbmuajā israelnaanau Ÿwandam iek ükhaba arrjö aba.

12 Mug Êwandam iekhan ich mag chugpaa khaugba sîerranaa nem juu theeg sîerrum, ich Êwandam iek aawai. Maguata thuthui phôpá garm magwe dee sim khâaijâ nem degcha sîewai maach pa akhaar oonaa maach ö akhaarjâ khaug aaujem. Maach khûirjugjâ khogreu jurnaa dichdëu nem wauju dich thâar eepai wai sîsidumjâ khaug aumaajem.

13 Mug thunum aig chan pôd iwiir âbmujâ Êwandam dau merpüiju khaba sim. Irigan nem thunum thum ich dau aig aunaata oo nümjö dawaa thunum. Êwandam mag maadëu nem wau nümjâ thumaa oojem khûirpheeta maachin dûnunuid aimaju, maachdëu nem waaujerr thumaa irig meerba jawaag.

*Ich Jesuuta maach kôit iekhaajem chaarkha
sîsijim*

14 Mam ich jâg warrgar phadnaan pöröu õor kôit Êwandamag jœuejerrjö, ïsjä agjö maach kôit iekhaajem chaar wai nûm; ajapcharan ich Êwandam Iewaama. Ichta mawi ügthar sîejem, mammua maach kôit iekhaag. Maguata maachin maachdëu i iek ükha nûmta warag ogduba ükhanaa ag gaaita ubu wénurraju aai nûm.

15 Mag ügtharmua maach kôit iekhaajemuun chadcha maach dau aug khaaugjem. Êwandamta maach wounkha sîerr aawai ichdëujâ khaphu sim, jâga aajë maach pekau ee burrjöjoo aadëphum aig. Meperau maach pekau ee burrpiju êkhaajemjö aju êkhaajeejim i düijâ agjö; mam maagjerrta ich chan büürjâ pekau ee burrba khitajim.

16 Maach kõit iekhaajemua mag maach dau aug khaaugjem khaph^u naawai büürjä ögkhaba warag Ŋwandum thumaam kh^uun Pörkhanaa thumaam kh^uun düi ajapha khit^umta jürju aai n^um irig jëeu n^umua, pekau ee burrjöö aadéph^um aig i iigwaijä üu irua maach dau aug khaugwi maach khaigpërmkhii.

5

1 Pārau khaph^u n^um, maach judionaan ee phadnaan pörkhapiegjä õor eemta jür auwi chi pörkhapiejem, maguata õor kõit Ŋwandamag nem inagdam ofrendakha deenaa nemchaainjä thōonaa phaamamua irig jëeumkhii, mag jëebaawai Ŋwandamag am chig am ugua.

2 Mam^u mag phadjä īchab maachjö pekau pöm khitaawai, pekau ee buburrsöm kh^uunjä dau aug khaug paraa aju aai sim.

3 Mag ichjä īchab maachjöpai s̄iewai, ich jäg õor kõit nemchaain khëchnaa Ŋwandamag am chig am ugua am kõit jëejemjö, ich kõitjä jëeju aai sim.

4 Pārau khaph^u n^um, ābmuajä pöd ichdëupai, “Muuta chi pörkhaju” awi ichta phadnaan pörkhaba aajem. Phadnaan pörön ich Ŋwandamauta jür aaujem, ich jäg ichdëuta nacharam phad Aarón aajerr jür autarrjö.

5 Ich jägta ajim Cristojä: Irua ichdëuta, “Muuta phadnaan pörkhaju” abajim. Magju khääi ich Ŋwandamauta irig,

“Pu mu Iewaa aawai pächtta thumaam kh^uun Pörkh^u s̄isim thumaam kh^uunag khap api chir^um” ajim. *(Sal. 2:7)*

6 Maimua mag warre ichta chi Pörkhapibarm ig-wiajā, ich Ěwandamaupai ich iek phā sim gaai agjö, “Puuñ ich jāg Melquisedec phadkha sīerrarrjö ich mag Phadkha chitām iekhau” ajim. (*Sal. 110:4*)

7 Cristo agtha mūig eegar khēraawai üu ich meem iekcha meepiba aag juu theeg simug jēeu simua nem theeg ijējēbkham dūi bīe jöchkhērūmuata jēeu khērajim aajem; ajapcharan ich Ayag jēeu khērūmuama. Mamū mag ich Ayau khōsimjö i ipierraam am khōchgauta ichig jēeutarr aawai üu Jōoirau i iek ükhajim, deeu i phiriu athamua.

8 Mag Cristo Ěwandam Iewaa āba, chadcha aphū meebarmuata warag ich Aai ipierraam aa khaugjim.

9 Mamū agjö mag meebarmua ichta īchab thumaam khūñ Pörkhanaa am kōit iekhaju aai sīsiewaita īchab thum ich ipierraam nūm khūñjā üu ügthar öberpiejemkha sīsijim.

10 Magta chadcha Ěwandamau, warr Melquisedec phadkha sīerrjö, ich Iewaata Phad chaar khapijim ügthar, thumaam khūñ kōit iekhaajem.

Ēwandam iek ükha nūm anarrta i iseg nūm khūñ

11 Cha mūchdēü jaau chirūm iekhan pārag jaauju pōoma agtha wai chirūm; mamū pārau khaugmaphamjö naawai mūugwaiweran jaauju phithur sim.

12 Pārau nawe Cristo iek ūurjem khūñ aawai ya mūugwai jūrr pāach khapeenagta jaau khaaugā aju aai nūm. Mamū magba jāg Ěwandam iek athee agtha dau meraamjö naawai pāragan deeu chaainagamjö merag chukhumdamta

nacha jaauju aai chirum. Pārau khaphum, chaainagjā nacha jūdchödam appai dee nūn awi ewag paawaita jōoin dūi āba nem parhooba khaugpiejem. Ich agjöta sim īchab Ņwandum iek jaau nūmjā.

¹³ Magua mag maach chi jōoi chirumta chaainag jaaujempai khaphu chirumun, magan agtha chaai jūdchö ikhōrroo khitumjöta sim, nem khaigbamjā khaugba ni üuumjā khaugba siewai.

¹⁴ Mamu magarrau jāg chi jōoin nem parhooba khoojem khūnjo, khani üu sī wa khani üu khaba sī a khaphu simuan chad Ņwandum iek phithurm ichig jaauwaijā üu ajapha khaphu aju, ag nawejā ichig jaautarr ee nūrrumuata magumjā khaug au-maajeewai.

6

¹ Keena, maguata maachin warag naagta wēt ahaug maju, warag i iek khaugmamua ag gaaita jōoinpaag. Mamu magaag chan Cristo iek jaau nūm ūurwai nacha maachdēu khaugtarrpaita khaphu wēnūrraju abam. Jāg sī:

dichdēu nem khaigbam waaujerr isegwi
Ēwandamag chugpaapi jēeu nūmpai khaba,
dichdēu Ņwandamau maach peerduajem iek ūkha
nūmpaijā khaba,

² dich pör choopi jaau nūmpaijā khaba,
dich khapeen pör ūr jua ausūnua Ņwandamag jēeu
nūmpaijā khaba,
mug atag maach iiu phiidukhaju jaau nūmpaijā
khaba,

maimua Ÿwandamau maach i agkhaju jaau nampaijā ükha wënr̄raju abam.

3 Magum thum üuma chadcha. Mamu magum iekpaita dich iphithur phuurb̄a jajaau aju khāai, tagam nem agjö ich Ÿwandamau maachig khaug-pim khōsi simta pāragjaau ig chirum. Magum iek ükhaag pāragjā ich Ÿwandamau khīrjug deekhiin üu akham. Maiguin chad warag i iek khaugmamua ag gaaita jöoinpagkhaju.

4 Mamu ar maach peerduajem iek ūrwi, Ÿwandamau ich Iewaa maach peerduajem khamkhīr pūitarrjā khaugwi, Ÿwandam Akharau õrag nem ajapha waupi sim aig ich paarmua dāi wauwi,

5 maimua mug Ÿwandam iek jaau nāmjā ich jügucha ūrnāa ich daúacha ich Ÿwandam Akharau nem khīr pogkhe waupi sim ootarrta,

6 ūwaai ewag mawi warre Ÿwandam iseg simug chan parta deeu Ÿwandam iek ükhapi awaag ēkhaju. Mag sim aig ükhaba khabahab, magum gaaimua pakuls gaai i meerphētarr khūn dēnjö ichdēujā ich paarmua Ÿwandam Iewaata thumaam khūnag isegpi jaaunaa parhoobam khūnjo i wau iekhapi simjö s̄lewai.

7-8 Magum wounaanan jēb khaibamjöta nām. Nemjīir ajapha öbērmkhīr par Ÿwandamau ag ür noseg pōm chēpikhamjā ag gaai nem jīrwai s̄i phūak appaita öbērbaadēphum; ich jāgta nām ar Ÿwandam iek ūrtarrjā ükhabam khūnja. Jāgum khūnan, jāg phūakjā s̄i ābamug pāardunaar örpäaijemjö, ya s̄i Ÿwandam juu machag āwatjupaita

näm. Mam₧ magba ar Ÿwandam iek ūrwi thāraucha ükha näm kh₧nan jēb ajaphamjöta näm. Magum kh₧n dëi Ÿwandamaujā üu aajem.

Khan kh̨irju näm gaaimua maach Ÿwandam dëi ub₧ n₧

⁹ Ermanonaan, mua mag chadcha õrau Ÿwandam iek ūr n₧m ãba i iseg näm a chirab mam₧, mua khaph₧ chir₧m, pāar chan magba näm. Pāar ya peerd₧wi nem ajaphamta waaujeeawai mag jēb ajaphamjöta näm.

¹⁰ Ÿwandamau thumaam kh₧n dëi nem agchata waaujeeawai pārau Ÿwandam khōsi näm gaaimua pāach ermanonaan juag oojemjā irua par sīi ich jäg okhoopibam.

¹¹ Muan ich jägtä pārag pāach ermanonaan pāach dënjö ükha näm kh₧ndam daupii wēnūrrapim khōsi chir₧m, ich jäg pāachdëu am dëi nämjö, mag wēnūrrum gaaimua pāach i dëi naaimaawai Ÿwandamau pāachig deeju kh̨irju nämjā ich ag ee chadcha pāachdëu kh̨irju nämjö öbērmkh̨ir.

¹² Nem ajapha wawaag chan oob khusëukhamiet. Magju khāai maach jöoin ötarr kh₧nau aajer-rjö warag ükhanaat a chir₧m. Amau ogd₧ba ükha durruu aajerr jūrr Ÿwandamau warrgarwe amachig deeju aajerrjā ya amach juu ee wai näm, ya ich dëichata wēnūrraawai.

¹³ Ÿwandamau jöoi Abrán khararrag chaai paarpapiju jaauwai, ich iekhabarmjā sëukhaba ni tag ich khāai ürpaimjā chukhu s̨erraawai, ichdëupai ich thönaa,

14 “Mʉ cha iekha chirʉm iekhau mua pʉ därrcha eeg oowi mʉg atag paawai pʉ chaain ewagam khʉnjanjā khapaana apijugui” ajim aajem irig.

15 Magbaawai chadcha Ŋwandamau ichig jaautar-rjō aju khap, jöoi Abranau nʉ khitʉm ee Ŋwandamau irig ichdēu jaautarrjō ʉu chaaidam i ʉʉirag ood-deepiwi ag gaaimua chadcha jöoi chaain ewagam khʉn khapaana thʉnʉisijim, i meetarr khur.

16 Maach mʉig eegarm khʉnau juraawain maach khāaijā ʉrpai sim igwiata juraajem, ajapcharan Ŋwandam igwiama. Mag juraanaata nem magju abarm chan tag sīi dich iphithur ijējēb nʉujā aba, chadcha dich iekhatarrjōta aajem.

17 Magta Ŋwandamaujā i iekhatarran chadchrau a khap apieg, mag juraamamuata Abranagjā iekhajim aajem, maagwai ich chaain ewagam khʉnaujā chadcha Ŋwandamau amach düi magju khap amkhīir. Mag sim aig irua ich iekha simjā chadcha ich mag aju a sim ajim anaabá.

18 Magta Ŋwandamau juraanaa õor düi iek deem jem ūrwi, chadcha i sēu chukhu sñerrum khaphʉ nʉm gaaimuata īs ewagjā maach peerdu aumkhīir Ŋwandam jør nʉm khʉnnaun khaphʉ aajem, chadcha irua maach peerdu auju. Mag gaaimua i aar naaimaju khīrjugta wai nʉm, ichdēu maach phē auju jaau simjō aju khaphʉ naawai.

19-20 Mag āba Ŋwandam aar naaimaju khīrjugta wai nʉmān, magan ich jāg barco ich anclau ūrrpiba wai wējōm aig phūasaujā bāyeu arrba aajemjō, maach akhaarjā Ŋwandam gaaichata pur wējōmjō sim. Mag Ŋwandam düi maach mag nʉmān

maach Pör Jesús gaaimuaau, ichta ich jāg phadnaan pöröu Aai i jēeujem ee put parrg ēu wējorr ēugar añopierr biek ābpai duubjerrjō maach na ügthar mawi sim aawai. Mammuata maach kōit ich Aai dūi iekhaag ich mag Phadkha sīerrum, ich jāg warr Melquisedec phadkha sīerrarrjō.

7

Melquisedec phadkha sīerrarrjō Jesuuta ich mag Phadkha sīerrum

¹ Mag maach Pör Jesucristo Melquisedecjō sim a chirumhun māgau: Maach jōoin Abrán khararr agtha ūu pāurba khitum jaar, Melquisedecta phōbör Salem anum eem rey anaa īchab phadkha sīejim aajem, ich Ēwandam cha ügthaa phuu nūmua phadkhapitarr. Mag jaar biek āb jōoi Abrán reinaan dūi wērbawí ich garmua reinaan pōdpüwi urum ee, chi Melquisedec i khūirphee mawi āba thēubaimam aig, i bendiciemamua irig, “Ismua atag ūu pa Ēwandamau eeg oo wai chitaju” ajim anaabá chi Abranag.

² Magbaawai Abranau mag reinaan dūi wērbawí ichdēu am pōdpüwi, am juagam nem phē urarr eem chi décima parte deejim aajem chi rey Melquisedeeg. Mag rey thür Melquisedec aawai, “thumaam khūan dūi agcha nem waaujem rey” aawaiu. Mag chi phōbör thür Salem aawai, maach meúan “khōinaa” a simāu. Mag “khōinaa” anum phōbör eeta reikha sīerr aawai chi Melquisedec igwia õrau “õor khōinaa phē wai sīejem rey” aajeejim.

3 Ŋwandam iek phā sim gaai bürjā jaauba sim, khai ajī i aai wa khai ajī i ãd, bürjā am jöoinjā jaauba sim. Agjō bürjā i thaabatarrjā jaauba, ni i meetarrjā jaauba sim. Ajapcharan mag phadēn peer Ŋwandam Iewaa Cristo dūi agjöota sim; maguata ichjā Cristojō ich magta phadkha ſerrajim.

4 Pāadē ūrbat jāga ſejī Melquisedec: Í chan sīi parhoobam phad khabajim. Mag nūm dāi ūchab chi Melquisedecta jōoi Abrán khāaijā ūrpai ſierr aawai chi Abranau, ichjā chi thethem arr āba, mag reinaan dāi wērbəwi ichdēu gan aumarr eemjā irig chi décima parte deeb khaba deejim aajem.

5 Pārāu khaphū nūm, Moiseeu ley phā pūarr gaaai jaauwai, Levinaanta phadnaankha nūm khūunaun, tagam khūun amach khapeen israelnaan thum jōoi Abrán chaain ewagam khūunkha nūm gaaimua wir aig amach khodnaan āba, ichiita amau nem wai nūm eem chi décima parte amag jēeub khaba jēeuju aai naajim aajem.

6 Mamū chi Melquisedec Levinaan thār eem khaba arr aawai chadcha Moiseeu jaautarrjō ich paatēm chi décima parte jēeuju khaba ſejim jōoi Abranag. Mag phadkha ſierrjā Levinaan khaba ſejieb mamū, ichiita Abranag jēebaawai jōoirau deejim aajem ich dēn eem chi décima parte. Mag Melquisedeeu i bendiciewai, ya Ŋwandamau ag nawe ich bendicietarr āba, Abranau ḥd̄raa deeu ich bendiciepijim anaabá.

7 Maadēu khaphū nūm, chi ich garmua warm bendicii simta chi bendición au sim khāaijā ūrpai sim. Am mag narr aig, ¿khaíu mag Melquisedecta

Abrán khääijǟ juua eegpai sñejim abarju?

⁸ Chadcha mñig eegar chi décima parte jëeujem khüunān īchab maachjö dajēkhu deetarr khüunau; mamu Ņwandam iek chi phäm gaai Melquisedec jaau simu, chi iwamta jaau sim, bürjä meejimjǟ aba.

⁹ Mag Abranau Melquisedeeg chi décima parte phaagwai ewag pawi Levinaan khaju khüun agtha thaababa naajieb mamu, ya warre am kōitpata phagbapüimjö ajim. Magua ïs ewag pawi oowaijǟ amach paarmua chi décima parte jëeju khüunaupata warre Melquisedeeg phagierram aju aai nñam, am tathöoyau am kōit phagtarr aawai.

¹⁰ Chadcha mag Melquisedeeu Abrán khñirphee mawi i bendiciewai chan agtha chi Levinaan äbjǟ chukhu ajieb mamu, ichí ich gaaimuata ewag pawiajǟ makhuun Levinaan paarpaju ajim. Magta, ich Melquisedecta chi Abrán khääijǟ ürpai sñerr aawai ichta īchab Levinaan khääijǟ ürpai öber sim.

¹¹ Ya ag khur ewag nassi pawi Ņwandamau Moisseeg ley deewiata chi Levinaanjǟ phadnaankha nñisijim. Chi Levinaan eem phadkha narr khüun, nacharam phad Aarón khararr ag chaain ewagam khüun ajim. Mamu makhuun phadnaanau mag ley gaai jaau sim uirkha nñam khüun ajaug paa-jerr akhiin, Ņwandamau deeum phad ich Iewaa makhuun khääijǟ ajapcharam püibakham. Mag irua püitarr chan Aaronjö khaba, ag khääijǟ ajapcha Melquisedecjomta püijim; ma ich Jesucristo ajim.

¹²⁻¹³ Mamu Ņwandam iek phäm sim gaai

jaauwai, mag phad iiur, Cristo, Levinaan khod khaba Judanaan eemta öbérju atarr aawai, chadcha ich magta ajim, mag Judanaan eem chan phad äbjä öbérba aajerrta. Mag Cristo phadkhabaadeewai Levinaan eem phadnaan tag serbiiba aphöbaadëjim. Magbaadëm däi īchab Cristoou iek iiur jaubaadeewai mag ley warrgarm phadnaanau ᦩർkhapiejerrjā tag maadëu nem igba aadëjim.

¹⁴ Mag phadnaan khapiewaijā, mag Judá chaain ewagam khūunag chan phadnaan khaju aai nūmjā aba arr aawai, maadëu khaphu nūm, äba maach Pör Jesucristo ich appaita Judanaan eem phadkha öbérjim.

¹⁵⁻¹⁶ Mag phad iiur Ÿwandamau maach athee püitarrjā sīi mag ley nachgarm gaai jaau sīerrjö khaba, Melquisedecjö Levinaan khod khaba simta bëetarr aawai, merag chukhu sim, chadcha magbarm aig mag ich pierrumua warre chi phadnaanau waaujerr phidagjā ya tag wauju khaba aadëm dëi chi leijā tag sīi warramjö khaba sīsim. Irua chadcha cambieju aai sīejim, í mag makħūunjö khūchpai phadkhawi meeg athee khaba ich mag meejā meeба phadkha sīerraagta bëetarr aawai.

¹⁷ Í mag ichta ich mag phadkha sīrraju igwi, Ÿwandamau irig,

“Pūn ich jāg Melquisedec phadkha sīrrarrjö, ich mag phadkha chitām iekhau” ajim. (*Sal. 110:4*)

¹⁸ Chadcha magta Moiseeu ley deetarr gaai phadnaan khapiju jaau sim leijā warre Ÿwandamau

chaaur auslubarmjö ajim, õor peerdu awaagjä ser-biiba sierr aawai.

19 Mag leíu pöd õor äbjä Ëwandam na ajaug paa auba aajeejim. Mamu ya ïs Cristo maach kõit iekhaajem chaar wai nüm gaaimua maadëu khaphu nüm, ya ïs chan tag warramjö khaba sim; ïsin Ëwandamaau maach ich aar öbérju ayaa apinää maach dakhata sijem.

20 Mag Moiseeu ley phä puarr gaai jaau simjö Levinaan phad khapiewai chan Ëwandamaau büürjä juraa iekhaba, sii am aajä phadnaan arr aawaita ich mag phad khapiejeejim.

21 Mamu Ëwandamaau maach Pör Cristoog phad khapiewai chan magba, ichdëuchata ich thö iekhamamua Cristo igwi,

“Puun ich jäg phadkha chitum iekhau” ajim.

“Machdëuta mag juraanaa iekha chiraawai nas-pawiajä mu mag iekhabajim abam” ajim
Ëwandamaau. *(Sal. 110:4)*

22 Mag Jesuuta ich mag maach kõit iekhaajem phadkha sisierr aigmua, ichdëuta chadcha khap apiejem, ïs Ëwandamaau maach däi iek dee simta nacharam ley Moiseeg deetarr khääijä ajapcha sim, mug iek iiuriuta Ëwandam dau na maach ajaug paapäijeewai.

23 Mag agtha Jesús bëeba aawain phadnaan khpanta iigjeejim, äb meebaaradëm jürr deeumua ag phidag aumaag.

24 Mamu mag phad iiur Jesús chan meejä meebla ich mag sïerraawai, mag i meebaraawai äbmuajä i phidag auwi jürr maach kõit jëeujujä abam.

25 Maguata ich gaaimua Êwandum jür nám khüenan, irua peerdu aub khaba peerdu auwi ich mag ich dënkhā wai sīsiejem. Mag ichjā ich mag iu sīerraawai ich iek ükha nám khüan kōitjā ich mag ichdēuta Êwandumag jēeu nūrraju.

26 Magua ichta chadcha maachdēu ig narr phad khabahab, maach kōit iekhaajem chaar. Ich chan nacharam khüanjö khaba aawai bürjā pekau chukhu khitum; khaibagjā chukhu, ni bürjā chikham khaigba ajöjöopaijā khaba, maachjö pekau pömkham khüan eemjā khaba sim. Mag sīewai ichta nem thum ügtharm magwe thünam khääijā ürpai apijim Êwandumau, ich düi āba.

27 Magba aawai i bēeju na phadnaan thünarr khüunaun ed éepierr nemchaain khéchnaa nacha amach pekau kōit jēeuwiata jürr õor pekau kōitjā jēeujeejim. Mamu Jesuu chan amjö khaba aawai, nemchaainjā khékhéch aba, ichta biek ābpai üduraa õor pekau kōit ich thōopijim. Mag biek ābpai ichta thōopitarrau ya tag õor pekau kōit nemchaain thōoju khaba aadējim.

28 Warran Moiseeu ley phā pūarr gaai jaau simjö phadnaan khapieg jür aauwaijā maachjö pekau pōm khithée arr khüunta jür aaujeejim. Mamu mag ley jöoi deetarr khur nassi pawi Êwandumau ichdēupai ich gaai juraanaa ich Iewaa bürjā pekau chukhu khitumta thumaam khüan Pörkhapinaa maach kōit iekhaajem khapitarran, mag atag pawiajā ichta phad chi ajapcharamkha sīrrumua dajēgjā dajēgba ich mag maach kōit iekhamkhīr ajim.

8

Ēwandamau ich Chaai pāibarmuata iek iiur deetarr

¹ Mua pārag ajapcha khap apim khōsi chirumān mugau: Chadcha Cristo thumaam khun khāaijā ürpainaa maach kōit iekhaajemta ügthar Ēwandam düi āba chi Pörkha i juachaar gar jup sim.

² Muig eegar phadnaan pöröu Aai i jēeujem deg aajerrjö, ichta ügthar Ēwandamag jēeujem eejā chi Pörkhanaa maach thumaam khun kōit iekhaajemkha sim. Mag ügtharm Aai i jēeujem di chan muig eegarmjö sī ūrāu ēutarr khaba, ich Ēwandam juau.

³ Ich jāg phadnaan pöröujā Ēwandamag nem inagdam deenaa nemchaain khēchnaa õor kōit Ēwandamag jēeumkhūrta jūr aaujeewai, Jesucristooujā īchab am dēnjö Ēwandamag nem inag deeju aai sīejim, mag phadkhanaa maach kōit iekhaajem khaag. Maagjerr aawai iruajā chadcha deejim; mamū irua ichpaita nem inagdamjö deejim.

⁴ Í agtha maach ee muig eegarta sim akhiin, mag phadjā khaba sīekham. Jāgwi? Moiseeu ley deetarr gaai jaau simjö ya Ēwandamag nem inagdam deenaa nemchaainjā khēchnaa irig jēeujem phadnaan khapan thunaawaima.

⁵ Ēwandamau Moiseeg muig eegarmua ichig jēeumkhūr di ēupi jaauwaijā irig, “Ajapha oonaa Sinaí durrsī gaai māchdēu pāchig ügtharm di oopitarrjöota ēubá” ajim anum. Magtarr aawai mag phadnaanau muig eegarmua õor kōit nem

wau durrumjā sīi ich Jesuu ügthar Ÿwandamag jēuem degcha wau simjö ajuuta ēkha durrum, mamu pōd agjöcha wauba nūm.

⁶ Magua, Jesuuta ügtharmua maach kōit iekhaajewai irua nem wau simta māig eegarm phad-naanau õor kōit nem wau nūm khāaijā ajapcha sim. Maguata īchab mag ichdēu maach kōit nem wau sim gaaimua üu īsin ich Ÿwandam aarcha barju aai api sim. Ajapcharan ich Jesús gaaimua Ÿwandamau õor dāi iek deetarrtā nawe Moisés dāi iekhawi ley deetarr khāaijā ajapcha sim, mag gaaimuata üu Ÿwandamau maach peerdu aaujee-wai.

⁷ Mag nacha Ÿwandamau maach jōoin dāi iek deewi ley deetarrta ajapcha amuan, ewag paw-iajā tag irua ich garmua deeu õor dāi iek debakham.

⁸ Mamu ichdēu oowai õrau pōd amach iekhatarrjö mag ley ṫarkha auba ni chi leíujā ichdēu khōsimjö õor ajaug paa auba sīerr aawai, ich Ÿwandamaupai magjim anūm:

“Jāg sīi awi mua ūwaai māch garmua deeu Israel durr nūm khūun dāi iek deewi Judá durr nūm khūun dāijā iek deejugui” ajim anūm; “ajapcharan israelnaan amach thumaam khūun atheema.

⁹ Mag mua deeu am dāi iek deebarm chan Egiptomua māchdēu am wai öbërtarr khur maach iekhatarrjö khaba aphöbaadeewai māchdēu am isegtarrjö tag am isegbamgui” ajim anūm ich Ÿwandamau.

¹⁰ “Deeu mua israelnaan dāi iek deebarmān māgta ajugui” ajim anūm:

“Muchdeu am düi iek deebarman mua warre am thaar ee phas subarmjöta ajugui” ajim anum “much ipierraa am khösi ipierraa amkhiir.

Muchta am Êwandamkha chirsiewai amach jürr mu õorkha nuisiju.

11 Magbarman thum chaain bärumdamaupa mu khakhapdö thunnuisiju aawai tag dich dö ãbam eem khuunagjä jaauba, ni dich khod-naanagjä mu iek jajaau abaju, tag magju igba aphöbaadëju aawai.

12 Am mag nuisim aig ïchab amau mu dau na nem khaigbam waaujerrjä muchdeu chug-paapüju.

Mag chugpaabapüim chan mua tag magum iekjä igba, warre ich mag khiir okhoopüiju” ajim aajem ich Êwandamau. *(Jr. 31:31-34)*

13 Mag Êwandamau iek iiur deeju a iekha sier aiguin, ya chi nacharam tag serbiiba aadeewai jürr iek iiurta sijju jaau sim ajim. Maadeu khaphu num, nem inagta ya jöoiraanaa serbiiba aademan sli barpüjupaita sim. Ich agjöta abajieb Moiseeg ley deetarrjä.

9

Warrgarm phadnaanau aajerr chan ïs Cristoou maach köit aajem düi barba sim

¹ Mag Êwandamau nacha maach jöoin düi iek deewai jaautarrjö Aai i jëeujem di ëutarran, sii ich muig eegarm dipaupai ëu slejim aajem. Mamu magumjä, ag ee parhooba aju khaba, ich Êwandamau jaau wai slejim anaabä, jäga õrau ichig jëeuju khap amkhiir.

² Mag di mägta ëu sïejim aajem: Di äbpai simta, ag ee thuram numí thuurkha sïejim aajem. Nacharam, “Lugar Santo” a thür sïejim anaabá; maigpain phadnaan parhooba dubju aai naajim aajem. Mag ee lámpara ausñujem düi Ëwandam athee pan ausñujem mesjä sïejim aajem.

³ Maimua äbakhai agjö ich ag gaaipai ëugar thuur sim “Lugar Santísimo” a thür sïejim aajem. Mag een äba chi phadnaan pörkha sim appaita año gaai biek äbpai duubjeejim anaabá.

⁴ Mag dub nám aig sïejim aajem, incienso phaag kherr phîr dën nasädjö ügthaa wau sim; maimua ierr sïejim aajem īchab, baaudi phîr dën. Mag baaudi, Ëwandamau mag maach jöoin düi iek dee-wai ich iek phâ deetarr ag äkhaajem baaudi ajim aajem. Chi baaudeg “maná” anumjä sïejim aajem, jarr pör agjö phîr dën sim ee. Mag tag naajim aajem ag ee: Aarón khararrau bordón juu ee wai nürraajerr, biek äb örrduwi sürkhatar; maimua Ëwandamau Moiseeg ley mokdau gaai phâ deetarrjä agjö.

⁵ Mag ee nem th n m baaudi ürta ich Ëwandam s jejeejim anaawai, mag ürta īchab querubinnaan numí naajeejim aajem, ich paraa ich äd kk r irig j eu n mj  waukha sim; ajapcharan angel-naanma. Mag agdaujö kh ircha ag  r d n utkha naawaita amach ichiu chi baaudi börr wai n mj  naajeejim anaab . Maigta b ewi phadnaan p r u mag biek äbpai año gaai mag baaudi  r nemchaain bagau j ph mamua Ëwandamag j eujejjim anaab ,  or pekau k it. Mag m jaauju p oma wai chirab mam , mag m jawaagta m g  sap ph ba chi-

raawai magdampaita jaau chiram.

6 Mag sim aawai mag “Lugar Santo” anum eepain nemchaain khéchnaa phadnaan üiba dudub aajeejim aajem, Êwandamag õor pekau kõit jëwaag.

7 Mam ag ëugar mag “Lugar Santísmo” anum gar chan phadnaan awijä pöd parhoobam khun dubba, ãba am pör appaita aña gaai biek äbpai duubjeejim anum. Mag duubwaijä ich juu par khaba, nemchaain bag däita duubjeejim anum, ich kõit jëeuwi khar õrau amachdëu nem wau numjä khaugba num gaaimua pekau ee burr num khun kõitpa jëeumamua mag baaudi ür chi nemchaain bagau jipheeg.

8 Mag sim aig, ïs Êwandam Akharau jaauwai, mag phadnaan dudub aajerr aigta agtha Êwandamag jëeu nuwe chan Lugar Santísmo gar dubaag put parrg ëu wëjorr agtha weeuduba sïerr aawai, pöd parhoobam khun Êwandam aarcha dubju khaba naajim a simu.

9 Magta mag ley Moiseeu jaau puarr gayamjö sïi Êwandamag nem inagdam deenaa irig jëeujeejim aajem. Mam ïs maadëu khaphu num, mag nemchaain khéchnaa jëeu numuapai pöd mag chi jëeu durrum khun thäar ajaug paa auba aajeejim Êwandam dau na.

10 Jägwi? Agtha mag ley serbiiba apüyaag Cristoou iek iiur aibëeba sïerr aawaima; magnaä ïchab amach ley gaai jaau simjö sïi nem parhoob khöba num däi nem parhoobajä döbanaa tagam nem mag leiu waupiba jaau sim uirkha num gaaimuapaita amach ajaug paa auju ëkhaajerr

aawaima.

11 Mamu ū chan ya mag ley gaai jaau sim wauba, ya ich Cristocha bëewi ūsin ichta ügtharmua maach kōit iekhaajem chaarkha sīsiewai, ichdēuta chadcha ūor dūijā ajapha aadēm, Ņwandumau warrgar ūor dūi aju jaaujerrjö. ūs mag maach kōit i iekhaajem di chan muig eegar Aai i jēeujem di khūir khaba, ag khāaijā ajapchata sim. Mag di chan eegarm khunau èutarr khaba, ich Ņwandumau.

12 Mag ūrau èutarr khaba sim eeta Cristo sim. Mamu ū chan ya tag mag chīb bagta Ņwandumag deeg khaba, ni phak emkhöi bagjā khaba, ich bagchata deejim. Mamu majā mag warm khunau aajerrjö biek khapan khaba, biek äbpai magbar-mua tag deeum bagjā igaiba aagta mag ich bagta deebarm. Magbarmuata ya maach peerdu aum iek peerdu atham.

13 In chadcha mag amau chīb bag phak emkhöi bag dūi aunaa, īchab mag phak uuidam phaatarr khurr mephörrag pa simjā dō ee waaurëunaa, leiu jaau sim chaaur waubarm gaaimua Ņwendumag jēeujujā khaba sīi ãr sīsim anum ùr jipheewajā, ürpain ùu chadcha ajaug paa numjö aajem, deeu Ņwendumag jēeuju ayaa apieg.

14 Mag nemchaain bagaupai deeu Ņwendumag jēeuju ayaa apiejerr khai, magan Cristo bag chará ag khāaijā ürcha juu theeg sim, maach thāarpa Ņwandumau na ajaug paapäaig. Pari magaagan, Cristo meejā meeiba ich mag sīerrumta wounag pawi ichdēupai ichta nemchaai chi ajapcharam-damjö uudraa ich thōopijim maach kōit. Magtarr aawai i bagauta dich khūirjug khaibag gaaimua

maach okhoopijööomjā warre chugpaapääijem, ãba Ŋwandam chadcha ich mag iiu sñerrumugta jëeu wénurramkhii.

15 Mag ich Jesucristo bag ãrtarrauta maach khaibagjā thum chugpaajeewai ichta maach khaigpeerjemkha sñerrum, Ŋwandam düi ajapha nüisimkhii. Ichdëu maach kõit mag sim aigta Ŋwandamau õor düi iek deewai maach khaibagjā chugpaanaa maach peerdu auwi ich aarcha phë auju atarrjā chadcha ich ag ee öber sim. Magtarr aawai mag ich thõopibarmuata warr mag ley jöoi gaai jaau simjö nem waaujerr khæn pekajā chugpaawi ũchab ewag pawi maach ich Ŋwandamau jär aumam khæn dënjā chugpaajim, magbaawai ich Ŋwandamau nawe deeju jaau wai sñerrjö chadcha ich düicha ãba wénurrumua ich juagam nemjā ich mag jüa nüisimkhii.

16-17 Mag Jesuu ich thõopibarmuata Ŋwandamau ich iekhatarr chadcha ag ee öberpi sim a chirumän mugta sim: Öraukhar amach meeju nawe ësap gaai phä sñiujem, ich meebaadeewai ich nem düi jäga aju aai nu a khap amkhii. Mamä mag thum ësap gaai jaau sñubarmjā chi phätarr woun meebam aig chan büürjā mag ësap gayam iek baleeba aajem. Maimua ya meebaadeen chad mag ësapta nem iek theeg aadeejem. Maguata mag ësap gaai jaau simjö aagan, ichiita chi phätarr woun chadcha meebaadeeta ichdëu phä pñatarrjö i juagam nem jigu khai jiigjem.

18 Maguata nacha Ŋwandamau õor düi iek deetarr iek theeg apiegjā, ũchab nemchaaindam khëch nüm aig am bagdam ãr nümuata mag ley iek theeg

apijim.

19 Mamu mag Êwandamau amach düi iek deetarr iek khap apieg, Moiseeu thumaam khuunag ūrmkhiir therjim aajem, ag gaai ich Êwandamaucha amachig nem waupi jaau sim thumaam khuunag khakhapdö amkhiir. Magnaa landam oveja khaar den phurii khitm düi isopo piu ãba bur aujim aajem. Magnaa mag phak bag chb bag düi dö ee waaureu sim ee thnaa, mag Êwandamau amach düi iek deetarr pha sim ag libro ür jiphënaa, ïchab õor ürja thumaam khuun ür jiphëmajim anaabá.

20 Magnaa ich Moiseeupai, “Mua mug bagau paar ür mug jiphë chirm aig, Êwandamau ich garnua maach düi iek deebarmta jaau chirmgui” ajim anum. “Mag maach düi iek dee sim chadcha ich iekta wounjö iek theeg apiegt a muu mug chirmgui” ajim anum, “Ismua atagan ag gaai waupi jaau simjöta aju aai num a khap apieg.”

21 Mamu magpaja khaba ich Moiseeupai mag nemchaain khechnaa jeeujerr aigja, dija thum bagau jiphëpüiwi ag eem chi phadnaan jua choogjem nemja thumaa ich ag bagau jiphëpüijim anaabá.

22 Ajapcharan mag ley jooi gaai jaau sim oowai, Êwandamag jeewain peer nem thanum thumta bagau jipheejeejim anaabá, chi jeeuju khuunpa, Êwandamag jeeuju ayaa amkhiir. Maguata bag ãrba chan pod pekau chugpaa auba aajeejim aajem.

Cristo meetarr gaaimuata õor pekau chugpaa aaujem

23 Mag, sii ügthar Êwandum khîircha Jesuu maach kôit iekhaajemjöta aju ëkha durrarr aawai ichita amau mag nemchaain khêchnaa ag bagauta Êwandumag jëeuju aai naajim. Mam✉ ügthar chan mag muig eegarmjö sii nemchaain bagpai khaba ag khâaijä ajapchararamta ig sîejim.

24 ¿Jägwí? Cristoou sii õrau di ëutarr eepai dubba, warre Êwandum däi khîircha maach kôit iekhaag ügtharchata dubtarr aawaima. Muig eegarm khûunau nem waaujerran sii ügthar jäga sîerrü a jaau nûm dën chi sëudampai ajim.

25 Muig eegarin añopierr phadnaan pör Aai i jëeujem deg nemchaain bag däita duubjeejim aajem, õor pekau kôit jëwaag. Mam✉ Cristoou chan am dënjo khaba aawai biek äbpai ich bagchata maach kôit ärpijim. Mag biek äbpaita ich thôopitarr aawai am dubwi öbëbér aajerrjö khaba, biek äbpai ügtharjä öbërwi ich mam sîerrum.

26 Maataa, mag biek äbpai ich thôopibarmua nemchaain bag dënjo pöd õor pekau chugpaa auba arr amuan chad, phadnaanaau biek khanpan nemchaain kheechjerrjö muig jëb gaai õor nûisierr aigmua agjö biek khapan õor pekau paar ich thôopienjä udkhûrrkhakha aajeekham. Pari magba ïsta ya Cristo udthurwi biek äbpai warrgarm khûun kôitpa ich thôopibarm. Mag ich thôopibarmuata mag nemchaain kheechjerr tiempojä öpüiwi ya jûrr õor peerduju ayaam jaar khabapüim.

27 Maadëu khaph✉ nûm, maach cha khithëem khûun thum biek äbpaita meejem, maimua mug atag Êwandumau maach i agkham edta ichdëuta

maachig maach jāga wēn̄rrajī a jaauju.

²⁸ Ich jägta īchab ich Cristojā biek ābpai ich thōopijim chikhamnaan pekau kōit, mag biek ābpai arrau warre thumaam kh̄un pekau chugpaa auju aaya apāaig. Mam̄ í deeu bēeju; mag urum chan ya tag pekau chugpaag deeu ich thōopieg khaba, ich bēejukhamjā chadcha i bēepim khōsi ich n̄a naajerr kh̄un phē awaanta urum.

10

¹ Ņwandamau Moiseeg ley deetarr gaai nem waupi jaau s̄ierrjō nem wau narran, s̄i ökhar ewag paawai ichdēu maach dāi nem ajapcha wauju dēn chi khūgurpai arr aawai, ich agjöcha khaba s̄iejim. Maguata chi leíu chan chi ley ḫurkhanaa añopierr nemchaain khēchnaa Ņwandamag jējēukhamjā pōd ñor ajaug paa auba aajeejim.

² Chadcha ley gaai jaau sim ipierr nemchaain khēchnaa Ņwandamag jēeubarmuapai ñor pekau chugpaanaa thāarjā ajaug paajerr akhiin, ya kulp chukhu naawai amau biek ābpai mag wauwi tag nemchaaindam khēchba aajeeckham.

³⁻⁴ Mam̄ par mag jējēukhamjā mag phak bagau chan ni chīb bagaujā pōd pekau chugpaa auba aajeejim. Magju khāai s̄i mag nemchaain añopierr khēchnaa jēeupi jaau s̄iewai warag mag leíuta amag amach pekau khīr eepapi simjō aajeejim.

⁵ Maguata Cristoou mug jēb gaai bēewai ich jāg David khararrau ich Cristouchata Ņwandamag iekhaju igwi phātarrjō,

“Tata” ajim an̄um, “jāg s̄i nemchaain khēchnaa ofrendakha puchig deewai

pua khōchkhabapai aajeewai, pua mʉuta chadcha pāibarmgui” ajim anʉm, “wounag pawia mʉchchata ñor kōit thōopimkhīir.

6 Jāg pekau chugpaag awi nem inagdam deenaa nemchaainta pʉch athee khēch nʉm pua khōchhaba aajem, jāgʉmua chadcha pekau chugpaa auba aajeewai.

7 Magua mʉuta cha chirʉmgui” ajim anʉm “Ēwandam, pʉch iek phā sim gaai mʉch igwi jaau simjō ich agpierr pʉchdēu khōsimjō aag.” *(Sal. 40:6-8)*

8 Chi ley gayan chadcha mag nemchaain khēchnaa ofrendakha deepi jaau sīeb mamʉ, ich Cristooucha jaauwaijā Ēwandam iek irig chan jāg pekau chugpaag awi mag nem wau nʉmjā üu khaba sim aajem.

9 Magnaa īchab ich Cristoou mag “Mʉuta cha chirʉm Ēwandam, pʉchdēu khōsimjō aag” a sim aigjā, mag nemchaain khēchnaa jēejerrjā warre isegpūiwi jūrr ich gaaimuata īsin ñor pekau chugpaa thʉnʉm a simʉu.

10 Mag ichta Ēwandamau khōsi sīerrjō meebarmuata maachin Ēwandamau ich atheepai nem wau wēnʉrramkhīir ich dēnha wai sim. Mag ichta warrgar nemchaain kheechjerrjō ʉdʉraa maach kōit ich thōopitarran, mag biek ābpai meebarmuatag meeba aag ajim.

11 Mamʉ magʉm āba, maach judionaan een agtha phadnaanau nemchaain khēchnaa edau āspapakhampierr jējēeu aajeeb mamʉ, jāgʉmua chan būrjā pekau chugpaa aubam.

12 Magarrau Jesuuwan chad biek ābpai meetarräu tag meeба ich mag warag ügthar mawi ich Aai juachaar gar oo sīsijim, ich Ayau ichig ūor kōit waupitarr thum waupāiwia. Magbarm aigmua warre īchab pekau chugpaag awi tag nemchaainjā khēchju aai khaba apāijim.

13 Mammua Ņwandamaau ich oomapham khūn thum ich jua ee phēdeeta oo sim,

14 ichdēu ichta mag biek ābpai mag meebarmaa sī ofrendakha ich Ayag ich deetarrau ich dēnkhā aumam khūnjā warre ajaug paapūimaajewai.

15 Mag irua ūor ajaug paapūimaajemān chadcharau a khap apieg, Ņwandam Akharaujā nawe ich Ņwandamaucha iekhatarr igwi,

16 “Nacha māchdēu israelnaan dāi iek deetarrā amau mā ipierraa khabajierrab mamā, mua ūwaai am dāi iek deejugui” ajim anām.

“Ma māgaugui” ajim anām ich Ņwandamaau:

“Mua am dāi deeu iek deebarmān, warre am khīrjug eeta sīuwi am thāar eejā phā sīubarmjōta ajugui” ajim anām, “māch ipierraa am khōsi amkhīr.” *(Jr. 31:33)*

17 Magnaa īchab,

“Amau māch dau na nem khaibgam waaujerrjā mua chugpaapūiwi, tag magum iekjā igba ich mag khīr okhoopūijugui” ajim anām Ņwandamaau, ichdēu ūor ajaug paapāaijem igwia. *(Jr. 31:34)*

18 Magtarr aawai ya tag dich pekau kōit agtha magum nemchaainta khēch wēnūrraju khaba nām, ichdēu jaau simjō chadcha ichdēuta

warre maach khaibag chugpaapäiwi khñir okhoobapäaiwai.

Êwandamta ju'rju aai nñm

19 Magau keena. Mñig eegarin chadcha phadnaan pör appaita mag Lugar Santísmo ee duubjem. Mamñ ïs chan magba, mag Jesucristooou maach kõit ich bag ärpitarr gaaimua ïsin maach thum chi ükha nñm khñnta ñu warre ich Êwandam sim aarcha öbérju aai nñm.

20 Mamñ mag ñu i aarcha wëtju aai nñmñ, mag Lugar Santísmo gar dicham ugua put parrg ëu wëjorraru thuur sñerrjä ich Jesucristoouta ich meebarmaa warre thorreubapäimua khñd wau deebaawaiu.

21 Magwia ichta Êwandam aarcha maach thum i chaainkha thñnum khñun Pörkhanaa maach kõit iekhaajemkha sim.

22 Mag chadcha Cristooou ich bagauta maach ajaug paabarm dñi phadnaanau chi ürampai üpäiwi Êwandamag jëwaag ajaug paajerrjö ich Êwandam Akharauchata maach thãar ajaug paawi döoujä ajap ñtarrjö naawai, warag thãraucha Êwandam ju'rtarrrau keena, bñurjä irua maach isegujä khñirjuba.

23 Irua chadcha ich iekhatarrjö aajeewai, dich ipeerdñ iekhajujä khñirjuba, ïsin warreta maachin ya peerdñwi nñm aju aai nñm, ichdëu jaautarrjö maach ich aar phë auju khñirjugjä ogdñba.

24 Mag khñirjunaa ïchab warag agdaujö dich khapeen juag oonaa am daupii ajuuta ëkhaju keena.

25 Magum ū mag maach Pör Cristo bëejujā warag dakpapa khaawai chará, khar maach khapeen aajemjö, culto ee maba sii degpai naaju khaba nūm. Magju khääi agdaujö chikham wawí nūmua warag dich khapeen onee apijuuta ēkhaju.

26 Mamü magba maadëuta mág Êwandamau maach peerdu aaujem iek wajapha khaphü narrta, juau ogthom i iseg nūm iekhau parhooba nem wau nūm gaaimua ūwaai warr i khaugba aawai naajerrjö ich mag parhooba wënurrum chan, magan Cristoou parta maach gaaimua ich thōopibarmjö ajim, maadëu irig maach peerdu aupiba naawai.

27 Magta amun, tag maach peerdu auju chukhu aawai, magan Êwandamau maach i agkham ed maach sœúa maach gaaita ich khīir machag meeunaan tagam khūn ich khōchkhaha aajerr khūn dūi ãba Sii õtdau ee jēerjupaita nūm.

28 Pārav khaphü nūm, warr Moiseeu ley puatarrta õrau serbiibag phēmjö amach khōchag aig nem waauwai, chi ootarr khūnau, numiim khūnau wa thārjupam khūnau khāijā thethemnaanag jaaubaawai, makħūn būrjā dau aug khaugba, warre khēchpi jaaujeejim, chi ley gaaiajau simjö.

29 Pāadë khīirjubat: Maagjerr khūn dūi magta aajerr khai, ɿjāgaju khai Êwandamau oowai ich Chaaита õrau khōchkhabam iekhau sii maadëu nem igmaphamjö amach kōit i bag ārtarrjā warag isegnaa, ich Êwandam Akharau ū amach Êwandam dēnkhā aaujem igwiajā sii wau iekhaajem khūn dūi? Amau mag iseg naab mamü, ɿmag i Chaaï

bagau khabajī, Ŋwandamau ich garmua ñor däi iek deewai jaautarrjö chadcha ñor pekau chugpaawi peerdu auju aai apitarr?

³⁰ Mamu maadëu khaphu nüm, chi mag nüm khunag chan Ŋwandamau sii par daúa oo nuu abaju. Magua chi mag nüm khun igwi, ich Ŋwandamau iekhatarrjä ich iek phä sim gaai, “Muata ñor däi amachdëu nem khaigba waaujerrpierr am gaai mas ab khaba mas deeju” a sim. *(Dt. 32:35)*

Magnaa īchab ichdëupai,

“Muata ñor thumaam khun düi amachdëu nem waaujerrpierr ich agjö aju” a sim “am düi.” *(Dt. 32:36)*

31 ;Aay apkhiitü, maach Ŋwandam cha maach wai dñumugta mag ich gaai mas api sim woun!

³² Mamu pär üu magba nüm. Magba naab mamu, khür eyaa abat: Warrcha pāachdëu Cristo iek chadcharam ükhatarr khuriipai aawai pāach wajappha phithurg au durrumjä pāraru magumjä aba üu athaba chadcha pāraru ãwaatjeejim. Ich jägta pēnaat warag.

³³ Chadcha pär ee ãaur khun nüm; makhuunnan ñor póm wëjom dakhirjä sii wau wai nuu awi am düi amachdëu ampierr aajeejim. Maagwai pāraru am dau aug khaaugwai pāachpata kharin däi mas waunaa sii ñraru kha iséejä aajeejim am gaaimua.

³⁴ Mag durrum gaaimua pāach khapeen cárcel deg durrum khunjä pāraru üu dau aug khaaugjeejim. Mamu magpajä khaba, muig eegar pāachdëu nemdam wai nüm khāijä ajapchanaa bürjä ãrba aajemta paarpajujä khaphu naawai, pāach nemdampa khechthug aumam kōitjä iekhaba, gaai

mas khabamjö warag onee magumjä pārau khīu
āawaatjeejim.

35 Khodamnaan, jāg pāachdēu ükha nāmjöta
warag ogduba ükhanaat, īsin par khāijā maadēu
ükha nām a khīirjuba. Pāach jāg durrum paar
deegan, Jōirau nem ajapham pōoma wai sim.

36 Mam✉ mag ich Ēwandamau khōsimjö nem
wawaagan, dau aug wau wēnūrrūmjä magum aba,
ichiita warag āwat wēnūrraju aai nām. Mag nāmān
chadau ichdēu jaaau simjö pāar dūi ajaphanaa ich
dūi ich mag wēnūrrapiju.

37 Mag phithurg au wēnūrrūmjä, Cristo deeu
bēju khap sī āwatju aai nām igwi, ich Ēwandamau
iekhatarr ich iek phā sim gaai,
“Nūnaat, pārau nām woun bēju chan pōm
waaurba sim” a jaaau sim.

38 “Pāar ar mārūgta pāach pekau chugpaapitarr
khūunaun m✉ pāach dūi chirūmjä khaph✉
wēnūrraju;
mam✉ chi m✉ iek ükha narr khūunta deeu ewag
wēt nām khūunaun chan, oob m✉ amach dūi
chitaju amiet;

māchdēujä tag amag oohbam” a sim. (*Ab. 2:3-4*)

39 Mam✉ maachig chan mag irua oobam abaju,
eem khūunjö ewag wētwi okhooju khūun khaba
naawai. Okhooju khāai, maachdēun chad
thārauchata i iek ükha naawai maachin peerdūwi
ich dūicha wēnūrraju khūunaun. Ich jāgta ükhanaat
keena.

11

Jōoin Ēwandamau ichdēu jaaubarmjö aju khaph✉

arr khuun

¹ Mag Ŋwandam iek ükha numun, ichdeu maach dui ajapha aju a simja chadcha ich mag aju khaphu numu, ichdeu jaau simja agtha ooba numta chadcha aju khaphu.

² Ŋwandamau maach jooin warrgarm khuun ü ajapha eeg oojeejim, ichdeu am dui nem magju aawaja chadcha ich magta aju awi amachdeui iek ükhaajerr aawai.

³ Maguata is maachdeuja agjö ükha num gaaimua maadeu khaphu num, Ŋwandamauta mag durr, edauja, phidag maimua tagam nem thum thunumja chadcha ompaajim; ich iek gaaai mag jaau siewai chadcharau. Ajapcharan bürja nem chukhu arrta sii ichdeu ompaapi jaaubarmuapaita nem thum ompaajim anaabá.

⁴ Pääde khüir eyaa abat, jäga warrgar maach jooinauja chadcha Ŋwandam iek ükhaajeejü: Magua Abelau Ŋwandam iek ükha sierr aawai Jöoirau ichig jaautarrjö i athee nemchaai thoonaa irig jeeujim. Magtarr Ŋwandamau oowai, Caín den khäai ajapcha öberjim aajem. Magbaa Ŋwandamau, “Pua mu athee nemchaai thoonaa murag jeeubarmu nem ajaug kherum; puun chadcha woun ajaphamu. Muan jägta khösi chirumgui” ajim anaabá Abelag. Chadcha Abel nachgarwe meejiel mamu, is ewag pawi oowai Ŋwandam iek ükhanaa magtarr gaaimua maachiga ich denjö ükhamkhüirta magjim.

⁵ Enocja üchab chadcha Ŋwandam iek ükhaajerr gaaimua Ŋwandamau i meepiba sii maach ënter ich mag ich aar aujim anaabá. Magtarr aawai par jur

nūmjā baaubajierram aajem. Ich Ÿwandam iek phā sim gaai jaauwai, mag i arrju nawejā Ÿwandamau oowai i dau na ajapha khitaajeejim aajem.

6 Mam✉ maachta wajapha Ÿwandam iek ükhaba nūm chan pōd i dau na ajapha khaba nūm. Ÿwandamta dich däi s̄lepim khōsi chirumān, khaph✉ aju aai sim, í chadcha iiu s̄iejeewai chadcha mag ich jür nūm kh̄unagjā irua ich khaugpinā am däi ajapha aajem.

7 Jöoi Noeeujā ūchab Ÿwandamau ichig mug durr gayam kh̄un döädau öp̄iju jaubaawai ükhawi, maagwai chan agtha noseg kh̄irjā khaugba aajerr āba, chadcha ichig jaautarrjö barco pōm waubaadējim aajem, ag ee ich chaain däi peerduag. Tagam kh̄un amach thāar theegau thum pekau ee thanūm daar, mag ich appai ükhatarraa gaaimuata, tagam kh̄un thum ödubtarrjā, ichin üu Ÿwandamau peerdu auwi ich aar auju ayaa ap̄ijim.

8 Abranaujā ūchab Ÿwandam iek ükhaajerr aawai khāaim āb ich thärchēwi ichig mapi jaubaawai, chadcha i ipierr petajim aajem. Mam✉ maagwaiwe chan agtha irig durrkhapiju durrjā jauba nūwe arr aawai, sīi ich barjujā khaugbata petajim aajem, sīi Ÿwandam iek ükhawi i ipierr.

9 Mag Ÿwandamau ichig jajaaukhamjö chadcha aju kh̄irjunaata nərrarr aawai, ichig durr deeju atarr aar pawiajā nawe barimatarrta sīi eeu bar simjö chi durr kh̄un ee sīi di khōmarii ēunaa magreū ahau aajem eepai s̄iejeejim aajem. Ich magta i iewaa Isājā i yēto Jacob däi naajeejim anaabá,

büürjā amach di chaar ëu auba, amagjā ich agjö Ņwandamau durr jüapiju jaautarrtá.

10 Pārau khiiřjuawai, ḥjāgwi mag di chaarjā chukhu nūmta warag Ņwandam iekta ükha naajī? Maig eegarm di khāaijā phöbör ajapcharam ee di thūnūm ee joobaanta Ņwandamau amach arrju khaphu narr aawaima; ajapcharan ügtharma. Mamaam phöbörön ich Ņwandamauchata wauju aadéwi ichdëucha äutarrau.

11 Chi Abrán uui Sara khahūrrarraujā īchab athaba Ņwandam iek ükha sīerr aawai, ich daupeer garjā pōd chaai ooba arrta, ya ūanaa khitūm eeta Abranag chaai oo deejim aajem, ūu ichdëujā Ņwandamau chaai deeju atarr ükhatarr aawai.

12 Magta chadcha jöoi Abrán ya jöoiraa khitūm eeta chaaidam dau āb paarpajim anaabá. Mag chaairau chaain ūubaadēmuata jöoi chaain khapaana thūnūisijim anūm, ewag pawi. Jöoi chaain khapanan sīi phūas igawam mosdau khapanagjönaa edjā ee phīdag phuphup aadeejemjöta thūnūisijim anūm, amach khapangau chi beerjūjā khaugba.

13 Mag Ņwandam iek ükhaajerr khūun cha maadēu jaau nūm khūunan chadcha thum khēchjierram, mag Ņwandamau amachig nem deeju jaautarrjā agtha auba durruwe. Mamu mag Ņwandamau jaautarrjö chadcha aju ükha narr aawai amau khaphu naajim, ya ügthar paaukhabaimaawaita maig eegar deeju arr khāaijā atcha Ņwandamau amachig deeju. Mag khiiřju phöbaadeewaita maig eegarwejā warag

onee nám iekhau, “M̄iguin maachin s̄ii chikham durr gaaita w̄enurr̄um” aajeejim an̄am.

14 Amau mag iekhaajerran deeum durr gaaita durrkhaa chaar durrkhaimaju kh̄irju narr aawaita maagjeejim; ajapcharan ügtharchata naaimaju kh̄irjuwiama.

15 Amau warrcha amach naajerr durrtā kh̄irjuajerr amuan, deeu Egiptoogta w̄etkham, warrjā mammuata b̄etarr kh̄uuñ aawai.

16 Mam̄ amau ig narran, m̄ig eegarm kh̄aaijā durr ajapcharamta ig naajim; ajapcharan ich Ěwandam sim aram durrma, ügthar. Maguata ich Ěwandamaujā chigag chukhu amag, “M̄uña pāar Ěwandamau; m̄uch d̄ui joobamkh̄ir durr ajaphamta mua pāar athee kh̄ir khaug wai chirumgui” ajim anaabá.

17-18 Jöoi Abranau khaph̄u s̄iejim, Ěwandamau ichig jaautarrjö chadcha ich chaai ābpai khit̄um gaaimuata ewag pawiajā jūrr õor pōoma th̄en̄nisiju, i chaain ewagam kh̄uuñ. Mag ichig jaautarrjö aju khaph̄u s̄ierr aawaita chadcha ich ipierra aju khap aag awi Ěwandamau ichig, “Pach chaai ābpai khit̄umta th̄onaa phaamamua m̄urug ofrendakha deebá” abaawaijā, maḡum aba chadcha i ipierr peer ich chaai th̄ojim anaabá.

19 Mag sim aig Abranau khaph̄u s̄iejim, Ěwandam chadcha chi juu thierr aawai irua ich chaai th̄oopüitarr akhiinjā deeu phiriu awaag nem juu theeg sim. Maguata chadcha Ěwandamau ichig jaautarrjö aagpajim an̄am, ich chaai d̄ui. Mam̄ mag ya irua th̄oggam ee, Ěwandamau oowai Abranau chadcha ich ipierra sim oobaawai, üu

uduur chaai thõopibajim aajem. Maigta Abranau oowai i chaai chi thõm arrta ūu deeu monakha diig athaadëemjö ajim anäm, mag ya thõopääigpam eeta deeu ich Ëwandamau jaaubaawai juu khüpäitarr aawai.

20 Isaaujā Êwandamau ich ayag jaautarr chadcha ükha sierr aawai ich chaain Jacob Esaú düi paarpaawaijā am bendiciemamua chadcha Êwandamau am düijā ūu aju a jaaujim aajem amag.

21 Maimua Jacooujā Ŋwandamau ichig jaautarrjö aju ükha sierr aawai, ya jöoi ich meegpamua ich bordón gaai mobu oo khërmua Ŋwandamag jëeumamua ich yëtonaanjā ajapha bendicie püajim anaabá, am gaaimuata chadcha Ŋwandamau ichig jaautarrjö õor pöoma chi thethemnaanjā öbërmaju khap amkhiiir. Mag irua bendicietarr José chaain ajim aajem.

²² Maagwai chi Joseejā agjö Ŋwandamau ich tathöoinag, “Pāar mua phē arrwi deeum durta durrkhapiju” a jaautarr khaphu sīerr aawai, chadcha Ŋwandamau ich magta aju khīirjuwi ya ich meegpamua, “Ŋwandamau pāach muig Egipto-mua phē arrwai mu pa thum wa auwi pāach düi athaadët” a jaaujim anum tagam khūn israel-naan ich khodnaanag.

²³ Moisés dënnaanaujā amach jöoinag Ēwandamau mag jaautarr chadcha ükha narr aawai, reíu israelnaanau chaain oomam thum khēchpi jaau sīerr āba, ya chi Moisedam thaaba khērsiewai amach chaai khōigwi, “Mug chaai jöoipa khērsiewai mugugta Ēwandamau Egiptopien juu eemua deeum

durr maach phē arrpiju” awi, adħar i thōopiba sīi warag ed thārjup ich mag meer wai naisijim anaabá, mag chaai gaaimua amachta khaigba ajujā ögħhaba.

24 Mag nawe Ěwandamau ichdēu jaautarrjö aju ich chi Moiseeu ġāġa khaphu sīerr aawai, iin chadcha Egiptoom rey khaauta bärhuwe bāaupüijieb mamu, i chan mag rey kha ag iewaa khabam ajim anum.

25 Rey dūi ābam deg joobam khōchgau warag ich meeunta isegamjö abaawai Ěwandam na khaigba aju khīrjuwi, warag ichta ich meeun Ěwandam oorkha thunum khun dāi āba sīi ich dau aphaapijuuta khīrjubaadējim anaabá. Ichdēu khaphu sīejim, mag rey dūi māig eegar khūchpai nem ajapham thum paarpawiajā sīi ich meebaadee deeu chukhu aju.

26 Irua khīrjuawai Ěwandamau maach meeun judionaan eemuata õor peerdu aumkhīr pāju arr aawai, chadcha ich mag amkhīr ichpa dau aug wau nām ta nem thum paarpa nām khāajā ajapcha sīejim, ich mag sim paarjā Ěwandamau mug atag jūrr ich dūi ajapcha aju khaphu sīerr aawai.

27 Mag, Moiseeu ichigta Egiptomua Ěwandamau õor wai öbeerpiju khaphu sīejim. Magua ichdēu ooba sīejieb mamu, Ěwandam ich dāi sim kħap, reiu ich dāi meeukhajuja khīrjuba, warag ichta Egiptomua majim aajem, Ěwandamau chadcha ich õor phē arrpi nām ora.

28 Maimua ag khur nassi pawiata Moiseeu Ěwandamau ichig jaautarr ükhawi, deeu Egipto bęewi ichdēu ich meeun phē arrju noram ove-

jadam thōonaa, ag bagau puertdi i gaai maach meeun dipierr bœchkhun phuurkhapi jaaujim anaabá, mag edaar ich Ŋwandamau ich chog dipierr chaain chi nacharam khœn khœchamkhœiir püibaawaijä mag phuur s̄isidum aiguim khœn chig am ugua.

29 Mag chadcha Egiptopien jua eemua öbërdutkhatarr edjä Ŋwandamau üu amach peerdu auju khaphu narr aawai phuas Chi Phur anum eejä maach jöoin sii durr jüsarg eemjö thoom igar dœrba dichjierram anum. Mag oowi chi Egiptopien am ŋudee ŋkha wëdurarr khœnaujä agjö aju ŋkhajierrab mamu, deeu chi phuas ãbamug thërrdubaadee thumaa öjierram anaabá dö ee.

30 Ŋwandamau chadcha ichdëu jaaubarmjö aa-jem ükhawi maach jöoinau amachig jaautarrjö, Canaan durr barwi, phöbör Jericó aajerr igaau siete días phuurdupi jaautarrjö phuurdubaawai, ya ãbmiecharam gaai paawai chi phöbör igaau ügthaan thuur phuurdü sierr sii jëkhæt aphégkha warre khœphöbaadëjim aajem.

31 Mag phöbör ee s̄ejim aajem ŋchab uui ãb chi durpathierrmie arr Rahab a thœr sim. Mag uuirau maach Ŋwandam igwi maach Ŋwandamta thumaam khœn khœaijä chadcha chi jua thierriu a khaphuanaa i iekjä ükha s̄ejim aajem. Magua maach jöoin eem khœn Josueu pœiwi mag chi phöbör khœiju na oothurtarr khœnjä üu ich di aig barpiwi am peerdu aujim aajem. Mag am peerdu autarr aawaita tagam khœnau Ŋwandam jua theeg simjä ükhaba arr gaaimua thum khœchpœitarr ee, chi Rahab chan thœoba üu Ŋwandamau peerdu aujim

aajem.

³² ¿Mag tag khaita mua pārag jaaubarkhiin? Agtha jaauju pöoma thunum: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel maimua tagam khūn ijö Êwandam i õrag jaaujerr khūn pöoma thunum, jāga amaujā Êwandam iek ükha n̄mua nem waaujeejī; mamu makhuun thum jaaukhiin da jaaupüibaju.

³³ Amau chadcha Êwandam gaai ükhaajerr aawai deeum durram khūn däi wérbaawaijā amachdëuta pöodjeejim aajem; amachdëu durr jüa n̄m ee õor däi nem agchata aajeejim; mag amachdëu ükhaajerr gaaimua Êwandamau amachig deeju arrjā chadcha aujierram; león phāarkha thunum ee barkhūinaa

³⁴ orno uu wëjom ee phāartarrjā būurjā chig aba üu öbérjierram aajem; chikhamnau thuthuiú khēchpüiju arr khūnjā üu peerduwi, īchab ya pödba warm khūn jua eegar pajöjöo narrjā deeū üu jua theeg auwi, jürr amachta emkhooin khaajeejim anam; mag n̄mua amach däi wérba n̄m khūnaujā am ögkhawi warag amachta weetjeejim anaabá.

³⁵ Üuinaujā īchab amachdëu Êwandam iek ükha narr gaaimua amach chaain chadcha mee narrjā deeū ūwaai amach daúa iiu phiidu n̄m oojierram aajem.

Mamu ãaur khūn chan magba, ãaur khūnan jürr thethemnaanau wau thōomamuata khēchjierram anaabá. Par amachig “Pārau Êwandam iek tag ükhaba p̄amun pāar marau khēchba sīi p̄apüiju” abaawaijā, peerdu n̄m khōchgau awi

“Magan tag marau Êwandam iek ükhabamjā” aba, warag ʉdʉraa amach khëchpijierram aajem, amach iiu phiidawí jürr ügtharchata Êwandamaau amach athaawai üucha naaimaju khaphʉ narr aawai.

36 Åaur khʉn sīi am khīrpaijā wau iekhanaa wʉjā wʉmaajeejim anʉm; åaur khʉn cadenau jünaa caden paraajā cárcel deg ookhëkhëd aajeejim anʉm.

37 Åaur khʉn mokou bar wai nʉmuajā thōopʉimaajeejim anaabá; khar chará sīi serruchoujā maach jārrcha thʉumamua thōopäaijeejim anʉm; wa magbaju khai sīi thuthuú khāijā su khëchmaajeejim anaabá. Maimua åaur khʉn amach khapeenjö mag am juu ee dau aphʉ amaaugau parhooba wënʉrraajeejim anʉm, amach ēudee ēkhaawai; khajūadam jūaju chukhu aadeewai oveja öu wa chib öu khāijā jūajeejim anʉm, dau aphʉ; mag nʉm dāi gaai machagjā aajeejim anʉm, mag amach dāi khaigba aawai mag parhooba wënʉrramua.

38 Mag durrarr khʉnan, ðor wäjääun arr aawai, mʉg durr åkhārag sim gaai bʉ thʉgbaju aai narrta mag parhooba amach barjujā khaugba wënʉrraajeejim anʉm, ðor chukag ee pabʉ eem magwe. Maguata jēbdegjā naajeejim anaabá, dʉurwai.

39 Mag Êwandamaau ichdēu warrgarwe jaautarrjö chadcha aju khaphʉ narr gaaimua ich iek ogduba ükha nʉmjā ich Êwandamaau oowai üu sñejim anaabá. Mag ichdēucha oowaijā üu sñejieb mamʉ, mʉig eegar wënʉrrwe chan mag Êwandamaau maach jöoin dāi wauju jaautarr thumaa pöd amach daúacha

ooba durrajim.

40 Mag amau ooba arran, Ŋwandamau Cristo püibarm gaaimuata īs mug maach ewagam khunpa āba ajapcha paapüiwi āba ich aar naaimaju ayaa apiju khirju wai sīerr aawai ajim.

12

Āba Jesús gaaita dich khirjug sūju aai nūm

1 Mag warrgarm khun jöoin khapan Ŋwandamau nem jaau sim chadcha aju ükha narr gaaimua amau nem waumatarr khaphu naawai maachin sī khaphig wētumjö warag naagta wētju, pekau wauujā khirjuba ni büür abarm gaaimua Ŋwandamau maachig waipi jaau simjā waubam aba. Magju khāai dichdēu nem waum khōsimpai wauju khirju nūm gaaimua pōd Ŋwandamau waipi simta wauba khāijā am ugua, magum khirjugta warre thum isegju aai nūm. Magba akhiin magumua maach bū gaai pūrbaadéphumjö aawai pōd Ŋwandamau khōsimjö abaju. Khajée amkhirjö maach na nem inag pōm thunaawiajā magumugjā ooba,

2 āba Jesús gaaita dich khirjug sūju aai nūm. Ichdēuta warrjā ūu maachig Ŋwandam iekjā ükhapiwi mug atagjā parta ükha naajim apibaju, ich Ŋwandamau maach dūi wauju jaautarr thum chadcha oopiju aawai. Ich Jesuuta chi khaigbacharam khunjö pakuls gaai uduraa ich thōopibajieb, chigagjā igba, mag ich thōopibarmua ūor peerdu athaawai ichpa onee ich mag sīrraju khaphu sīerr aawai. Ichta īchab ich Aai jup sim khu

juupjem gaai däi i juachaar garcha ãba jupimawi
ich mag s̄ierrum.

³ Magua, khar pāach kha theeg chukhunaa
kha oneg chukhu n̄am aig kh̄irjubat, jāga Jesu-
ujā õor khaibagkham kh̄un Juan machag kh̄u
āwatjī. Ichdēujā maach kōit magtarr aawai pāach
phithurg aawaijā magum gaaimua oob “Jāg chan
mua tag pödbam” amiet.

⁴ Pāar däi chan agtha mag maach Pör Jesús
däi arrjöcha khaba naawai ajués nem khaig-
bam waupi n̄am waubam paarjā agtha õrau pāar
kh̄echba n̄um.

⁵⁻⁶ Mam̄ mag i dau aug wautarrjöcha khaba
n̄umta, Ėwandamau ich iek gaai maach wawí
simjā ya pārau kh̄ir akhoo wai n̄um. Pāadē
ūrbat ichdēucha ich iek gaai maach wawimamua
iekhatarr iek. Mag sim:

“Iewaa, muan m̄uchdēu kh̄osim kh̄unanan nem
khaigba aawaijā ajaphata wawiejem;
maimua m̄uch chaalinkhabaadém kh̄un gaaijā
mas deejem, m̄uch dakh̄ir khaigba aawai.

Maagjeeawai iewaa, mua p̄uch gaai mas deewai,
wa s̄i p̄uchig nem agcha kh̄aijā jawaag p̄uch
dau aug waupiewai, oob iseg chitam;

p̄uch khaigba abarm paar mua p̄uchig meeukha
iekhaawaijā oob warag, ‘Mag p̄uchdēu jaau
simjō chan mua pödbam’ a iekham” a sim
Ēwandamau maachig ich iek phā sim gaai.
(Job 5:17; Pr. 3:11-12)

⁷ Maguata muan pāragan Ėwandamau pāach gaai
mas deewaijā s̄i kh̄u j̄ambat a chirum; maach
ich chaain aawai irua maach däi magju aai

sim. ¿Pārau oowai chaainau nem ārbarm paar chi dēnnaanau wuba aajē?

⁸ Mamu pārau oowai pāachdēu nem khaigba wau nūm paarjā Ŋwandamau būurjā pāar chig aba ni wawijā wawiba sim khai, magan pāar chan ich chaain chaar khaba aawaita mag irua sīi pārag oobamjōo sim.

⁹ Pārau khaphu nūm, warr maach daii aawai, maach dēnnaanau maach wuwawai wa wawí khāijā wawiewai, maadēu chadcha am ökhö aajeejim. Maagjerrta ¿jāgwi maach Aai ügthar simua maach düi maagwai maadēu ögkhabaju aai nū? ¿Ichdēuta maach ich aarcha öbörju ayaa apinaa ich mag iiu wēnurrapiejem khabá?

¹⁰ Maach dēnnaanau maach daii aawai mag maach wawiejerran, sīi khūchpai mūg jēb gaai nūm ora dich ajapha amkhīirpaita maach wawiejeejim, amachdēu oowaijā magta chadcha üu s̄lewai. Mamu Ŋwandamauta maach gaai mas wuanaa maach wawí khāijā wawí simūn, mūg atag pawiajā dich ajapha amkhīrāu; ajapcharan ichjā ajapha khitaawai maachjā ichjöta ajapha apim khōsi sim.

¹¹ Iin chadcha dich iekhaa ūrbag gaaimua maach wuwawai chan üu khaba s̄lejem; maach gaai masi s̄lejeeb mamu, magum gaaimua üu iekhaa ūr khaaugwain dich chitampierr chitumjā üu maach khōināa chitaajem.

Ñwandamau nem jaau sim sīi par jügupai ūrju khaba nūm

¹² Jāg pāach phithurg au nūm gaaimua tag pödbajujö sīi kha thūu piu ūuraamjōnaa sīi warag

bü duuijujö thənəmjā, deeu ūwaai khīir ubənaa büpajā ubə thierrkha nəmjö kha onee abat, mag phithurg au nəmjā üu āwataag.

13 Magnaa īchab kha thūumjö durrum khən daarjā ich Ņwandamau khōsimjö ajaphata nərrjēe abat, bigaum khənaujā pāach oowi agjö amkhīir. Pārau magta amən, Ņwandam dūi ajap khaba nəm gaaimua mag kha thūumjōnaa bü ākhāraamjö nəm khənajā pāach oowi deeu monaau nəsimjö amjā īchab pāachjö Jöoi dau na khajapha wēnurraju.

14 Thumaam khən dūi khōinaa wēnurrajuuta khīirjunaa maach pekau paarpapijōoom nem thum warre isegbapūit. Magəm nem thum isegwi ich Ņwandamau khōsimjö i atheepai khaba nəm khənau chan pōd i aar öbérwi i khīir oobam.

15 Magam ugua Ņwandamau pāach dūi ich garmua nem ajapha am ig sim chan oob əduur okhoopimiet; ni ābamugjā oob pāach ee sii pakhēr khaigbamjö öbērpimiet. Əduraa magta apimən, mag oowi deeum khənaujā i dēnjö aadeewai, bigaum khən gaaipata warag bēn ākhāraamjö durbabaadeewai, ðor pōm Ņwandam dūi üu narr khāijā khaigba aju.

16 Pāach ee iwiir ābmuajā oob dich ðor khabam dūi chan khapes amiet; oob Ņwandamau waupim khōsimugta sii oobamjö am khōchgau warr jōoingar Esaú arrjö amiet. Esaú ichta chi naam arr aawai ichdēuta ich aai nem thum jūakham; mamə mag jūaju arrta sii jāsogau thach thēp ābpaim dūi jūrr ich eeumugta ichdēu nem jūaju arr thum thəs̄epüijim anəm.

17 Maimua pārau khaphə nəm, jāgajī agtarr khur

ya ich aai meegpaawai deeu ūwaai khīrju auwi. Ich aai juagam nem jüag irig ich bendiciepiewajā jōoirau irig ich bendición deebajim anum, ag nawe mag lenteja thēp ābam paar isegtarr aawai. Parii dauhi pōmjā ārjieb mam, pōd ich aai juagam nem jüaju khaba ich mag sīsijim anaabá. Magua pāraujā oob Esauu ich bendición okhoopitarrjō nem bürum gaaimua Ņwandamau pāachig nem deeju arr okhoopimiet.

18 Keena, pāadē ūrbat, mua pārag jaaukhim: Ÿs mug Cristo gaaimua Ņwandamau maach ich dēnkhā awaag maach dūi iek deebarm chan warr maach jōoin dūi iek deetarrjō khaba sim; Ÿsimun iek iiuriu. Warrcha Ņwandamau maach jōoin dūi iek deewain sīi durrsī Sinaí anum bükhurrta wētpi jaaujim aa-jem, maigpaimuata ich iekha sim ūrmkhīr. Amau amachdēuchata maigmua oo naajim anaabá chi durrsī sīi uurdē wējomjō thanamta sīi edjā khīssu thanum; mag nūm dūi ed khōorga sīi phū theeg wē thanum dūi maach nem ökhö pagthum daujö phārjēer ahaukhamjā oo naajim anaabá.

19 Amau maach khāai amach jügucha chi trompeta iekjā ūrnāa ich Ņwandamcha iekha simjā ūr narr aawaita warre amach thāar eyaa jaau-mam ūrwi tag i iekcha ūrmaaugau irig, “Aay Ņwandam, marau pōd pū iekha sim āwatbam” ajier-ram anaabá.

20 Khani amau ūurwai warre am thāar eyaata “Chijāg pāach nūm aigpai naaba mug durrsī gaai bü thāg sim wounan ichiita thōob khaba warre thōopüiju aai sim nemchaai awiajā, mokou bar wai nūmua wa thutkhērēu khāijā” a ūrbaawaaita

mag jāphierr naajim anaabá.

21 Mag chadcha sīi maach nem ökhö th̄narr aawaita ich Moiseejā īchab, “Mučjā jāphierr ajau-gau kha duui chir̄mgui” ajim an̄m.

22 Mam̄ ūs ewag Ēwandamau maach d̄i iek deewai chan amagamjō sīi mag warp durr bükh̄rrpaimuata ich iek ūrpi jaaubajim. Maachin ya m̄ig eegarwe Sión phōbörpienau; ajapcharan ügthar wētju kh̄unma, Ēwandam phōbör Jerusalén ee ich d̄icha naaimaju kh̄un. Maman Ēwandam chognaan pōoma amach khapangau sīi maadēu chi beerjujā khaugba th̄nām kh̄unauta Ēwandamag jēeuphō th̄nām.

23 Mam ügtharta īchab mag iek iiur deetarr gaimua maach dēnjo Cristo iek ükhawi ich chaalinkha th̄nām kh̄un th̄rjā Ēwandamau phākha wai sim. Ich mamta sim ich Ēwandamjā, maach thumaam kh̄unau maig eegar aawai dichdēu aajerrpierr agjō maach d̄i nem ajapha aju Jōoi. Ichdēuta īchab ag nawe jōoin ich iek ükha durrum ötarr kh̄un akhaarjā ichjō ajaug paakhapüwi ich d̄i phē wai sim.

24 Mam ügthar ich Jesujā d̄i sim aarta maach th̄r sim, ar mag iek iiur deewai ich Jōoirau jaautarrjō chadcha apieg ich bag ārpitarr woun aar. Maadēu khaph̄ nām, mag i bag ārtarr chan warr jōoingar Abel th̄owai bag ārtarrjō khaba arr aawai, maach pekau chugpaawi Ēwandam d̄i maach khōinaa apieg ajim. Mam̄ chi Abel bagau chan magba, warag ich naamta iekkhōr ee p̄ajim Ēwandam d̄i.

25 Magua keena, ūs Ēwandamau maachig jaau

simjā oob asekasba amiet. Mag ū ichdēu maach dūi iek dee simta warr maach jōoin dūi iek deetarr khāaijā ajapcha sim. Magua pāadē ūrbat: Sū Moisés maachjö m̄ig eegarmkha sīerrau Ēwandam iek jaau khit̄m ūrba arr paarjā chi asekasba arr kh̄uun Ēwandamau sī par daúapai ooba am gaai juu kh̄aba deejerr khai, ū mag ügtharmua ichdēucha maachig iekha sim asekasba aawaijā oob pārau mag maachta i juu eemua peerduju amiet.

²⁶ Ich mag Ēwandam Sinaí durrsī gaai Moisés dūi iekha sim jaar ich iekha simua chadcha jēbpata duuipijim anaabá. Mamū Ēwandamau ich iek gaai jaauwai,

“Deeu mua biek ābpai m̄ag jēb duuipiju, mamū mag duuibarm chan m̄ag jēbpai khaba edjā eem magweta duuipiju” a sim. *(Ag. 2:6)*

²⁷ Mag irua deeu biekdam ābpai duuipiju a simūn, sī khajapham Ȣur chaar khaba aawai, magbar-mua warre m̄ag durr oorpüiwi edaujājā chukhu apüijuuta jaau sim, mag maach i agkhaju igwi. Mamū pāadē ūrbat: Ichdēu nem wautarr thum Ȣurppüiwigājā mag maach wētju aar ichta chi Pörkha sim durr chan būrjā chugpaba ich mag sīerrūm iekhau.

²⁸⁻²⁹ Pāadē khūirjubat keen: Mag Ēwandam iek iruan maach khaibagjā sī ūt ee phaabapüimjö warre chukhu apäaijem anaawai, mag nūm dūi īchab iruata durr jää chir̄m chan būrjā chugpaa khaugba ich mag sīrraju anūm durrta maach phē auju anhpí, irigta ū ajim anaa warag thāar onee jēeuju keena, ichdēu ichig jēeupiejemjö, i dau na nem khaigba wauujā ökhö.

13

Khani Ŋwandamau maachig waupi si

¹ Mua pāar wawí chirum ūrbat keena: Pāach khapeen thum khod ābam khūn appai thūnumjö daupii abat.

² Pāach aig ðor bëewaijā amag di īgkhaba warag pāach aig jēerpim khōsita jēerpibat; kharin òrau amach ö ajaugau ich Ŋwandamaucha angelnaan püitarr khūnpi amach aig jēerpiejeejim, mamū sīi parhoobam khūnpii awi mag Ŋwandam chog-naanjā khaugbata amach aig jēerpiejeejim.

³ Pāachta preso nūmjö pāach khapeen preso durrum khūnjā khīir eyaa abat. Ar pāach dēnjo ūkha durrum gaaimua òrau am düi amachdēu am aig am gaai dee nūm gaaimua dau aphū durrum khūnjā īchab khīir eyaanaa, pāachta mag dau aphū nūmjö amau nemdam ig nūmjā amag au deebat, chikham juu machgau pāach dau aphū aawai pāach düijā magta apim khōsimjö.

⁴ Ar dich ðor khabam düi khapes aajem khūn gaai chan Ŋwandamau sīi ich jāg oobamjö sīubaju aawai emkhooin uuinpan wa uuin khāijā jaainpan agdaujö pāach ðor respetaabat, oob būrjā deeum düi amiet.

⁵ Ich Ŋwandamaucha jaauwai, irua chan būrjā maach kha ogduba ni sīi parhoobajā maach khaugba barphabaju a sīewai, pāach dau aphū durrum awi oob phatkhonag wārppa amiet; Ŋwandamau pāachig dee sim düipai onee abat.

⁶ Mag nūm aig īchab maadēu būrjā khīirjuba, sīi warag ich Ŋwandam iek phā sim gaai jaau simjö

“Maach Pör Êwandamauta mæun khaigpeerjeeawai
õrau mæ dëi khaigba awiajä khani mua
ögkhabarju” abat. (*Sal. 56:3-4,9-11; 118:6*)

7 Päädë ar warrcha päächig Êwandam iek jaau-naa mag amachdëu jaau næmjö wënärrapi jaau-tarr khænta khüirjubat, jäga mag phitthur durrarr äba amach meewaijä agtha ogduba ich mag ükha næmua ubu durrumta khëchjierrá; magumta päräu khüir eyaanaa amau ükhaajerrjö ükhabat.

8 Päädë ürbat: Jesucristoon warrgar ich sñerrarrjö mæg atag pawiajä cambieba ich mag sñerraju. Í mag cambieba sñerraawai i iekjä agjö cambieba sñerrum.

9 Magua päächig i iek awi jürr deeum iek päächdëu nacha khaugtarr chaaur nem parhooba khäijä khöpiba jaauwai oob uðuär pääch khürgurpimiet. Mag nem parhoobam khöpiba jaau næmta chadamjö ükhaju khäai, Êwandamau mag Jesucristo püibarmua chadcha ich garmua nacha maach khöchkhatar kaphu næmuata ubu naaju aai næm. Jäg sñi nem parhoob khöpiba jaau næm ipierr næmuapai chan bëürjä Êwandamag maach aupijöjöopaijä khaba sim.

10 Magarrau Cristo iekta ükha næmuau chad Êwandamau maach auju, ich Cristota maach kõit uðuraa ich thõopitarr aawai. Mamu jäg Aai i jëeujem degam phadnaanau par nemchaain khëch næmuata amach aupiju ëkha næm khæn chan pöd irua aubam, sñi maach jöoin i gaai jaau sim uðrkha næmuata peerduju ëkha naawai.

11 Päräu kaphu næm, añopierr biek äbpai phad-naan pöröu nemchaai thõonaa chi bag Aai i jëeujem

deg arrjem, Ŋwandumag ñor pekau kõit ofrendakha deeg. Mamu chi nemchaain modon warag warp phöbör igaau arrnaa sii phaapääijem, büürjä khöpiba.

¹² Ich mag ajim ũchab Jesuu mag maach kõit nemchaaijö ich thõopiewaijä: Warag phöbör igaau arrnaata i thõopüijierram, mag ich bag ārbarmuata Ŋwandum dau na ñor ajapha naaju ayaan apääig. Ichdëu magtarraupaita maach Ŋwandum dau na ajaug paajeewai, khanthee maadëu mag nem inag khöju aai nü wa khöju khaba khäijä sii a jaau nümta ipierraaj aju aai nu.

¹³ Mag i thõon arrwajä i waunaa i iseg nü m iekhau warag phöbör igaauta i arrwi thõotarr aawai, magan maach jooin i püuba ūkha nü gaaimuata dich peerduju ūkhaju khäai, Jesuuta jürju aai nü, i gaaimuata chikhamnau maach düita jürr ich däi arrjö wau iekhajujä igba.

¹⁴ ¿Khan jägwi mag Jesús gaaimua dich wau iekhajujä igba warag sii ãwatju aai nü a chirü? Sii ich mäig eegarpai wënñrram iek khaba, maach durr chaar ügthar ich Jesús sim aarta wëtju khñirju naawaima.

¹⁵ Mag khñirju naawaita äba Jesucristo gaaimuata Ŋwandumag üu ajim aju aai nü, i gaaimuata üu mag Ŋwandum aarcha naaimaju khaphu naawai. Mag irig dich iiucha püaba i thö iekha nümta warrgar nemchaain thõonaa phaa nümuia irig jëejerrjö jëeu nümhu.

¹⁶ Mamu mag appai khaba, dich khapeen däi ö ajapha aju chan oob khñir okhoomiet. Päachdëu nem wai nü eem jürr chukhum khñun däi jig au-

petat. ¿Khan jāgwi pārag mag chirum? Mag agdaujö nemdam jig au nāmta warrgar mag nemchaain thōonaa ofrendakha ichig deejerrjö Ēwandamau i dawagaa oojeewaita mag chirum.

17 Keena, iglesia ee pāach pörnaanau pāachig nem mag aawai am ipierraab abat, pāachta jūrr am khāai ürpai aju ēkhaba. Pāar gaaimua Ēwandamau amachig iek jēeju khaphu naawai amauta juu üyaajā khaugba pāar thūajem khūunau. Pari mag pāach ajapha thūamkhīran, pāachdēujā am ipierraata abat, wajapha amaujā amach phidag onee waumkhīr. Pārav magbam chan pāar gaaimua am ökhīrjuu aphöbaadēmuu amach phidagjā waumaphamta wauphöbaadeewai pāachpata eeg paaukhamaju.

18 Keena, mu kōit Ēwandamag jēeubat. Mag māch kōit jēeupi chirum chan khaigba chiraawai khabam; mua khaphu chirum, māch Ēwandam düi üu chirum. Mamu warag mag atagjā thum māchdēu nem wau chirum gaaimua ich mag i düi ajapha chiram khōsi chiraawaita mag pārag māch kōit jēeupi chirum.

19 Mag pāachdēu mu kōit Ēwandamag jēeuwai üu deeu ūwaai muigmua jöpcha pāach aar mu barpita jēeubat; mu pāar düi chiram khōsi chirum.

Ābmiecharam salud

20 Muan māchdēujā Ēwandam maach khōinaa phē wai sīejemugta pāar kōit jēeu chirum; ajapcharan ar maach Pōr Jesús, maach Pastor chi ajapcharam, ar chi meem arrta deeu phiriu autarr ag Ēwandamagma. Ich mag Jesuu khabahab,

Ēwandamau õor düi iek deewai jaautarrjö, chadcha ich bagauta õor pekau chugpaawi üu peerdaju aaya apiejem.

21 Mag Ēwandamagta muan pāar kōit jēeu chirum, ichdëuta ichjö warag pāar ajaug paamaawai ichdëu khōsimjö pāachdëu nem wau nūmā thumaa ajapha öbëber amkhīir. Magnaa īchab Jesucristoog ȳdūraa maach Pörkhapi nūm gaimuata Ēwandamau maach düi ichdëu am aig amkhīir irigta jēeu chirum. Mag nūm dāi īchab thumaam khūnag maach Pör Cristota mug atag pawiajā ich mag thö iekhapim khōsi chirum.

22 Maimua ābmiecha paawai ūrbat keena: Mug carta iek duurjā khaba būthu khitum pāach juu ee pabaimaawai ag gaai mua pāach wawí chirum ajapha ūrm khōsi ūrbat; pāach khīir onee amkhīirta mua mug phā deepüi chirum.

23 Pārau agtha khaugba nūm khai, Cristo gaaimua maach khodam Timoteo ya cárcel degmua öbërjim aajem. Magua mu maju nawe maig barchēmān, māchdëu pāar oon maawai mua ímūch dāi arrju.

24 Keena, pastornaan thumaam khūnag maimua tagam khūndam maachjö ükha durrum khūnagjā thumaam khūnag mu salud deebat. Cristo gaaimua maach khodamnaan Italiapienaujā īchab pārag salud aajem.

25 Chaig jaau chirarrjö deeu pūaba pārag jaau chirum: Muun āba Ēwandamagta pāar kōit jēeu chirajem, ichta pāar dāi ogduba ich mag pāar thua wai nūrramkhīir.

HEBREOS 13:25

lxv

HEBREOS 13:25

Ayoo keena. Mugdampai ajim pārag jaaum ig
chirarr.

Éwandam Iek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files

dated 29 Jan 2022

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9